№ 266 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ

1909

ԵՐԵՍՈՒՆԵՕԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ № 266

Տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարվանը 6 րուբլի.
Առանձին համարները ԱՄԷՆ ՏԵՂ 5 ԿՈՊ.
Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատանը.
Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакція «Мшакъ» Сергіевская ул., № 5.
կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».
Խմբագրատան տելեֆօն № 253.

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 (բացի կիրակի և տօն օրերից).
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամէն լեզվով
Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 10 կոպէկ.
Տպարանի տելեֆօն № 228.

ԲԱՑՎԱԾ Է ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄՇԱԿ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԼՐԱԳՐԻ

ԱՌԱՋԻԿԱՅ 1910 ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

(38-ՐԴ ՏԱՐԻ)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆԸ. «Մշակի» տարեկան գինը 10 րուբլի է, 11 ամսվանը նոյնպէս 10 ր., 10 ամսվանը՝ 9 ր., 9 ամսվանը՝ 8 ր., 8 ամսվանը՝ 7 ր., 7 և 6 ամսվանը՝ 6 ր., 5 ամսվանը՝ 5 ր., 4 ամսվանը՝ 4 ր., 3 ամսվանը՝ 3 ր., 1 ամսվանը՝ 80 կ. և 20 կ. պօստի ծախք։

Ամերիկայի բաժանորդները պիտի վճարեն տարեկան 6 դոլլար. Եւրոպայի բաժանորդները՝ 30 ֆրանկ. Պարսկաստանի բաժանորդները՝ 10 րուբլի. Թիւրքիայի բաժանորդները՝ 120 ղրուշ։

Հասցէները փոխելու համար պէտք է ուղարկել նաև հին հասցէն և միևնոյն ժամանակ 40 կ. նամականիշ։

Ի նկատի ունենալով, որ ուշ բաժանորդագրվելու պատճառով ստեղծվում են մի շարք տեխնիքական անյարմարութիւններ, որոնք զրկում են խմբագրութեանը հնարաւորութիւնից յունվարի 1-ից կանոնաւորապէս թերթն ուղարկել բաժանորդներին, ուստի խնդրվում է բաժանորդ գրվել ցանկացողներին վաղօրօք դիմել՝ գրելով հասցէները պարզ և ճշգրիտ։ Հին բաժանորդներից խնդրվում է կպցնել փոխադր. բլանկի վրա նախկին տպագրված հասցէն իր վրա ունեցած համարով։

Մեր հասցէն. ТИФЛИСЪ, Редак. ія «МШАКЪ». Արտասահմանից՝ TIFLIS, Rédaction du journal «MSCHAK».

ԱՊԱՌԻԿ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՉԷ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ

Կախեթիանեան ընկերութիւն

„ՍԱՒՐՕ“

Սրանով յայտարարում է, որ ներկայ դեկտեմբերի 1-ից շիշերի մէջ ածված գինիները վաճառվում են հետևեալ գներով.

№ 1—25 կ., № 2—30 կ., № 3—40 կ., № 4—50 կ., № 5—1 ր.

Մեծ քանակով և մշտական գնողներին անվում է զեղչ։ Հասցէն՝ Թիֆլիս, «ՍԱՒՐՕ»։ Տելեֆօն № 720.

(ա. օ) 1280. 3—1

Կախեթեան այգետէրերի ընկերութիւն

„ՁՄՕԲԱ“

Սրանով յայտարարում է, որ ԿԱԽԷԹԻԱՅՈՒՄ գինիների բերքը պակաս լինելու պատճառով՝ ներկայ դեկտեմբերի 5-ից շիշերի մէջ ածված գինիների արժէքը նշանակված է հետևեալը.

№ 1—25 կ., № 2—30 կ., № 3—50 կ., № 4—80 կ., № 5—1 r.

Մեծ քանակով և մշտական գնողներին որոշ համաձայնութեամբ Հասցէն՝ Тифлисъ, «Дзмоба». Տելեֆօն № 1036.

(Ե. Հ.) 1285. 2—1

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆ

Այսօր, երեքշաբթի, դեկտեմբերի 1-ին տեղի կունենայ

Ընտանեկան երեկոյթ

ՀԱՄԵՐԳ.—բաղկացած 2 բաժանմունքից, մասնակցութեամբ Մ. Ա. Կօլօտօվայի, Ա. Պ. Կօլօտօվի և Ա. Դ. Ցեդելերի.

Երեկոյթին կը նուագեն լարանուագ երաժշտախումբը և սազանդարներ։

Համերգից յետոյ—ՊԱՐԵՐ։

Տոմսակները, 30—75 կ., վաճառվում են Ժողովարանի շվէյցարի մօտ։

Համերգի սկիզբը երեկ. ժամը 9-ին։

տ. 1284. 1—1

ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԴՈԿՏՕՐ

ԱՒԵՏ. ԲԱԲԱՅԵԱՆԸ

Վերադառնալով այս ձմեռ Թիֆլիսում, ընդունում է ներքին և ջղային հիւանդներ։ Ցերեկվայ 1—3 ժ., երեկոյեան 6—8 ժ.

Լերմօնտօվսկայա փող., տ. 21, բն. № 2.

Տելեֆօն № 221.

(օ. մ.) տ. 1213. 0—7

ԲԺԻՇԿ

Գ. Յ. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

Ներքին եւ վիրաբուժական (խիրուրգ.) հիւանդութիւններ.

Ընդունելութիւնը (առաւօտեան ժ. 11—1. (երեկոյեան ժ. 5—7.

Երևանեան հրապարակ—Պուշկինսկ. փ., № 1.

(Ե. Հ. Կ.) (տ.) 1045. 100—31

ՎԵՐԱՀԱՍ ՎՏԱՆԳԸ

Քաղաքական աշխարհի մթնոլորտը սկսել է մռայլվել։

Վերջերս եւրոպական մամուլի մէջ տպվում են տեղեկութիւններ, որոնք ցոյց են տալիս, թէ մօտ ապագայում պատերազմի հաւանականութիւն կարող է լինել Հեռաւոր Արևելքում։

Տպվում են յուզիչ լուրեր, թէ նորից պատերազմ կարող է ծագել Եապօնիայի և Ռուսաստանի մէջ։

Նոյնիսկ հաղորդում են, որ Եապօնիան մտադիր է, առանց կանխապէս յայտարարելու, ինչպէս արեց առաջին անգամ, յարձակվել յանկարծակի, որպէսզի կարողանայ ռազմագիտական դիրքեր գրաւել։

Այդ յուզիչ լուրերին առիթ է տուել այն հանգամանքը, որ Եապօնիան անընդհատ պատերազմական պատրաստութիւններ է տեսնում, աւելացնելով իր ռազմական ույժերը, նորանոր տեխնիկական կատարելագործութիւններ մտցնելով զօրքի և ռազմամթերքի մէջ։

Գերմանական մամուլն էլ իր կողմից, ինչպէս ասում են, կրակի վրա իւղ է ածում և աշխատում է ցոյց տալ, թէ, արդարև, պատերազմի վտանգը մօտալուտ է։

Մամուլի մէջ լուրեր են հաղորդվում, թէ Աւստրիան էլ ամրացնում է իր սահմանները, և նոյնպէս ռազմական պատրաստութիւններ է տեսնում։

Սակայն պաշտօնական շրջանները թէ Պետերբուրգում և թէ Տօկիօյում հերքում են այդ յուզիչ լուրերը և յայտնում են, թէ յարաբերութիւնները Ռուսաստանի և Եապօնիայի միջև բոլորովին նորմալ են և ամենևին լարված չեն, ինչպէս կամենում են հաւատացնել։

Յուզիչ լուրերին առիթ է տուել և այն հանգամանքը, որ վերջերս ռուսաց ֆինանսների մինիստր Կօկօվցէվը գնաց Հեռաւոր Արևելք, ուր պէտք է բանակցութիւններ վարէր մարկիզ Իտօյի հետ, բայց վերջինիս սպանութիւնը վերջ դրեց այդ բանակցութիւններին։

Միւս կողմից չը նայելով պաշտօնական հերքումներին, Խարբինից և Վլադիվօստօկից եկողները, ինչպէս հաղորդում է «Русск. Вѣд.» թերթը, յայտնում են, թէ գործերի դրութիւնը Հեռաւոր Արևելքում լուրջ երկիւղ է ներշնչում։ Պատճառը, ինչպէս ասացինք վերևում, Եապօնիայի անընդհատ պատերազմական պատրաստութիւններն են։

Հէնց Պորտսմուտի դաշնագրի կնքման երկրորդ օրից սկսած Եապօնիան սկսեց իր սովորական տոկունութեամբ և մեթօդականութեամբ այդ պատրաստութիւնները, շարունակելով մինչև այսօր ուժեղացնել իր զօրքի կազմը, բարւոքելով և կատարելագործելով սպառազինութիւնները, ամրացնելով բերդերը և նաւահանգիստները Կօրէայում, կառուցանելով նոր երկաթուղիներ դէպի Հիւսիսային Մանջուրիա։

Ցամենայն դէպս, որքան էլ պաշտօնական աղբիւրները հերքում են յուզիչ լուրերը, բայց պէտք է ասել, որ մենք գտնվում ենք մի այնպիսի բօպէում, երբ բնութեան մէջ անդորրութիւնը չարագուշակ փոթորիկ է զգացնել տալիս։

Եւ ուրեմն անհաւանական չէ, որ յանկարծ որևէ փոթորիկ բարձրանայ Հեռաւոր Արևելքում, կամ բռնկվի մի հրդեհ, որ կարող է համաճարակ դառնալ։

Մի նոր պատերազմ սոսկալի աղէտ կը լինի ամբողջ մարդկութեան համար։ Մասնաւորապէս նա աղէտալի կը լինի Ռուսաստանի և Թիւրքիայի ու Պարսկաստանի համար, որոնք դեռ չեն կարողացել կազդուրել իրանց ույժերը, որոնք պէտք ունեն երկարատև խաղաղութեան՝ ամրանալու և կազդուրվելու համար։

Տարակոյս չը կայ, որ, բարդութիւնների դէպքում, Թիւրքիայում ամենից շատ հայ տարրը պէտք է տուժէ։

Թիւրքիայի բաղդը անօրինող այժմեան խումբը համակված է շովինիստ ձգտումներով, և եթէ այդ շովինիզմը կարողանայ լարել յարաբերութիւնները Թիւրքիայի և Ռուսաստանի միջև, այդ դէպքում թիւրքահայ ժողովուրդը դրված կը լինի մուրճի և սալի միջև։

Ցանկանք, որ մարդկութիւնը ազատվի այդ վերահաս վտանգից։

Հ. Առաքելեան

ԴԷՊՔԵՐԸ ՀԵՌԱՒՈՐ ԱՐԵՒԵԼՔՈՒՄ

Վիէննա, 29 նոյեմբերի

«Պոլ. Կոր.»-ը հրատարակել է Պետերբուրգից ստացված նամակը ռուսեապօնական միջադէպի մասին։

Նամակի մէջ ասված է, որ զանազան լրագիրների յայտնած այն կարծիքը, երբ դրութիւնը Հեռաւոր Արևելքում սպառնում է լուրջ բարդութիւններ ստեղծել, բնաւ հաստատութիւն չէ գտնում տեղեակ շրջաններում։ Յարաբերութիւնները Պետերբուրգի և Տօկիօյի միջև թագնված լարված դրութեան կնիք չեն կրում։ Կարևոր է նոյնպէս յայտնել, որ երկու պետութիւնների տրամադրութիւնը զուրկ չէ բարեկամական բնաւորութիւնից։ Բոլոր նոր ծագող լուրերը ագրեսիվ մտադրութիւնների մասին զուրկ են ամեն տեսակ ճշմարտութիւնից։ Աւելի շուտ կարելի է մատնանշել, որ եապօնական քաղաքականութիւնը ընդունել է հանգիստ կայունութեան և հետևողականութեան բնաւորութիւն։

Այս նամակի առիթով «Ֆրեմդենբլատը» նկատում է. «Մենք հրատարակում ենք այս նամակը, որը մեր կարծիքով խակութեամբ ներկայացնում է իրերի դրութիւնը Հեռաւոր Արևելքում, գալով այն եզրակացութեան, որ հիմք չը կայ յոռետեսութեամբ գնահատելու դրութիւնը։ Մեր տեղեկութիւնների համաձայն, աւելի շուտ ապացոյցներ կան, որ բարեկամական համաձայնութիւն է կապված Ռուսաստանի և Եապօնիայի միջև»։ (Հ. Գ.)

Պետերբուրգ, 29 նոյեմբերի

Արտաքին գործերի մինիստրութեան մէջ ստացվել է չինական կառավարութեան բողոքը այն բանի դէմ, որ Խարբինում տուրքերը ժողովվում են ռուս գործակալների ձեռքով։ Այս բողոքը մեծ տպաւորութիւն թողեց դիպլօմատիական շրջաններում։ («Б.»)

«Русское Слово»-ի թղթակցին Բերլին, բօրսային շրջաններից հաղորդեցին Եապօնիայի հետևեալ զինուորական պատուէրների մասին. Կրուպպին պատուէր է տրված 144 թնդանօթ երկու գաշտային բրիգադաների վերազինման համար, 25 պաշարողական թնդանօթ և 15 բերդային թնդանօթ։ Էրգարդին պատուիրված է 50 նորագոյն տեսակի գնդակացիրներ. Համբուրգի Բօդվայ ֆաբրիկային առաջարկված է փորձելու համար ուղարկել նոր սեստիմի պայթուցիկ նիւթեր։ Այս պատուէրը կատարել է տալու յայտնի ֆինանսիստ գործարանատէր Իսիդօր Լևէն։

Վիէննայից «Р. С.»-ին հեռագրում են. «Դիպլօմատիական շրջաններում հաստատում են այն լուրերը, որ պատրաստվում են համաշխարհային կարևորութիւն ունեցող դէպքեր։ Ռուսաստանի և Եապօնիայի միջև բանակցութիւններ են վարվում ազդեցութեան շրջանը բաժանելու մասին։ Դիպլօմատիական շրջաններում հաւատում են այդ բանակցութիւնների աջողութեան»։

Պետական Դումայի կուլուարներում լուր է պտտում, թէ եապօնական զինուորական խորհուրդը պատերազմական միջադէպի դէպքում վճռել է գրաւել Սախալինը և Կամչատկան։

Դումայի կուլուարներում եռանդով խօսում են Հեռաւոր Արևելքի բարդութիւնների մասին, որ իբր կազմվում է մի դաշինք Եապօնիայի, Աւստրիայի և Գերմանիայի միջև ընդդէմ Ռուսաստանի, Անգլիայի և Ֆրանսիայի։

Պատգամաւոր Ջիլկինը տեղեկութիւն ստացաւ Խարբինից, որ այնտեղ յուզմունքն աճում է. առևտուրը Եապօնիայի հետ չափազանց ընկել է։

Խօսելով պատերազմի հնարաւորութեան մասին, «Моск. Вѣд.»-ն ասում է. «Եապօնիան ունի գեղեցիկ նաւատորմ և այնպիսի տրանսպօրտային միջոցներ, որ կարող է միանգամից փոխադրել 120,000 մարդ։ Պատերազմից յետոյ Եապօնիան վերակազմելով զօրքը՝ ներկայումս կարող է հանդէս բերել, բացի պահեստիներից, 800 հազար զինուոր, որոնց դէմ մենք կարող ենք հանել ներկայ բօպէին 50—60 հազարից ոչ աւել։ Ույժերի այս յարաբերութիւնը պէտք է դրդէ եապօնացիներին ձգտել իրականացնել իրանց պլանները Ասիայի արևելեան մասը գրաւելու վերաբերութեամբ»։

Լուրերին նայած, բարդութիւնները Հեռաւոր Արևելքում կապ ունեն Չինաստանի ձեռքով կառուցվող սահմանային ռազմագիտական երկաթուղու հետ։

Դումայի կուլուարներում խօսում են, որ Ստօլիպինը և զինուորական մինիստր Սուխոմլինովը յոռետեսութեամբ են վերաբերվում իրերի դրութեանը։

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պետերբուրգ, 28 նոյեմբերի

Ներքին գործերի մինիստրութիւնը թոյլատրեց գրականագէտների և ուսումնականների ընկերութեանը՝ վերստին շարունակել իր գործունէութիւնը ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստրութեան հաստատած կանոնների համաձայն։ (Հ. Գ.)

Պետերբուրգ, 29 նոյեմբերի

«Ֆինլանդական լրագրի» մէջ տպված է. «Սենատը հաստատեց վըբօրգեան հօֆհերիխտի վճիռը Պոլօմշէվի գործի վերաբերութեամբ, որ մեղադրվում է Հերցենշտէյնի սպանութեանը մասնակցելում։ Սենատը գտաւ, որ Պոլօմշէվը իր բողոքագրում չէր բերել յարգելի պատճառներ դատավճիռը փոխելու համար, սակայն ընդունեց, որ Պոլօմշէվը չափազանց երկար ժամանակ է մնացել պատժիչ բանտում, և պակասեցրեց նրա բանտարկութիւնը աքսորի բանտում 20 օրով։ Պոլօմշէվը պէտք է իր պատիժը կրէ 5 տարի, 6 ամիս և 10 օր։ (Հ. Գ.)

Պետերբուրգ, 29 նոյեմբերի

Առևտրի նոր մինիստր Տիմաշէվը պահանջեց հանքային ջրերի էկսպօրտէրների ցուցակը։ Սրանց ազգանուններ մէջ երևաց ռուսների թիւը շատ քիչ։ Տիմաշէվը զեկուցագրի վրա մակագրեց «Ինչպիսի մեծ թիւ օտարազգիների։ Ցանկալի է, որպէսզի այսուհետև այդ չը լինի»։ («Б.»)

Եւլախ, 28 նոյեմբերի

Էտապի կայանից ինն կարևոր յանցաւորների երէկվայ փախուստի առիթով, տեղս եկաւ Գանձակի նահանգապետը։ Փախածներից առ այժմ ձերբակալվել է մինը։ («Б.»)

Մօսկվա, 28 նոյեմբերի

Գիշերս ձերբակալվեցին անլէգալ կազմակերպութիւնների պատկանող մի շարք անձեր։ (Հ. Գ.)

Վիէննա, 28 նոյեմբերի

Պատգամաւորների պալատ։ Ազգեցիկ քաղաքական կուսակցութիւնների լիդէրները խօսեցին այն մասին, որ պէտք է հաշտեցնել ազգային վէճերը յանուն պարլամենտարիզմի պահպանման։ (Հ. Գ.)

Վիէննա, 28 նոյեմբերի

Պատգամաւորների պալատ։ Շարունակվում են վիճաբանութիւնները ժամանակաւոր բիւջէի մասին։ Հռետորներից մի քանիսը խօսում են Ռուսաստանի հետ մերձեցում կայացնելու մասին։ (Հ. Գ.)

Վիէննա, 29 նոյեմբերի

Պատգամաւորների պալատում, հռետորների խօսելուց և գործնական ուղղումներ անելուց յետոյ, ժամանակաւոր բիւջէի առաջին ընթերցումը վերջացաւ։ Բիւջէն յանձնվեց բիւջէտային մասնաժողովին։ (Հ. Գ.)

Բերլին, 28 նոյեմբերի

Ազգային-լիբէրալները բէյխստագին առաջադրութիւն արին սահմանադրութիւնը փոխելու մասին այն մտքով, որ ճիշդ որոշվի պետական կանցլէրի պատասխանատւութիւնը կայսրի բոլոր կառավարական գործունէութեան համար, և կանցլէրի քրէական գերագոյն դատարանի առաջ պատասխանատւութեան հարցի կանոնաւորման իմաստով։ (Հ. Գ.)

Հռոմ, 28 նոյեմբերի

Հրատարակված է հետևեալ պաշտօնական ցուցակը. մինիստր-նախագահ և ներքին գործերի մինիստր՝ Սէնինօ, արտաքին գործերի մինիստր՝ Գէյցիարդինի, արդարադատութեան՝ Սցիալօյա, պետական գանձատան՝ Սալանդրա, ֆինանսների՝ Արլոտտա, զինուորական՝ գեներալ Սպինգարդի, ծովային՝ ծովակալ Բէտտօլօ, ժողովրդական լուսաւորութեան՝ Դանիօ, հասարակական աշխատանքների՝ Րուբինի, երկրագործութեան, արդիւնաբերութեան և առևտրի՝ Րուցցատի։ (Հ. Գ.)

Հռոմ, 28 նոյեմբերի

Հեռագրական մինիստրի պորտֆէլը ստանձնեց Սանտ-Անօֆրիօն։ (Հ. Գ.)

Լօնդօն, 28 նոյեմբերի

Ալբերտ-Գօլլում տեղի ունեցաւ լիբէրալների ցոյցի ընտրողական ժողով։ Ներկայ էին 100,000 մարդ։ (Հ. Գ.)

Բելգրադ, 28 նոյեմբերի

Ի նկատի ունենալով, որ սկուպշտինայի ֆինանսական մասնաժողովը մերժեց 7 միլիօն ֆրանկ յատկացնել նոր զօրանոցներ կառուցանելու համար, զինուորական մինիստրը հրաժարական տուեց։ (Հ. Գ.)

Բուֆֆալօ, 29 նոյեմբերի

Մըրկի պատճառած փասը[illegible] հաւա-

սարվում է մի միլիօն դոլլարի։ Մրրրկի ժամանակ զոհվեցին 52 մարդ։ (Հ. Գ.)

—

Վաշինգտոն, 29 նոյեմբերի

Ջէնէրական տրանսպօրտին պատուիրագրվեց անյապաղ 700 նաւաստիներով Կօլօննա։ Կօլօննայում կանգնած յածանաւը հրաման ստացաւ մեկնել Բլուֆիլդս։ (Հ. Գ.)

ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ՇՈՒՐՋԸ

Կ. Պօլիս, 28 նոյեմբերի

Պատգամաւորների պալատ։

Վերնասրահները լի են։

Մեծ վէզիրը կարդում է Եփրատի և Տիգրիսի վրա նաւագնացութեան պատմութիւնը, որ տրված է անգլիացիներին հնուց, և բացատրում է, որ կառավարութիւնը վճռել է կազմակերպել օսմանեան ընկերութիւն և միացնել նրան Լինչի ընկերութեանը, սակայն ծախքերի բացակայութեան և մի քանի քաղաքական դրդապատճառներով կառավարութիւնը կօնցէսիան չի ներկայացնի պալատին, գտնելով որ պալատը նրան կը տայ գործելու ազատութիւն։

Հարցապնդումի հեղինակները դէմ են, որ օսմանեան ընկերութիւնը միանայ օտարազգիների հետ։

Երիտասարդ Թիւրքերի պալատական ֆրակցիայի պարագլուխ Խալիլ-բէյը իր ֆրակցիայի անունից յայտնում է, որ կօնցէսիան պէտք է յանձնվի պալատի քննութեանը։

Ճնշող մեծամասնութեամբ Խալիլ-բէյի բանաձևը ընդունվեց, որով պարզվում է, որ լուրջ երկպառակութիւն է տիրում կոմիտէտական շրջանում։

Երբ մեծ վէզիրը ամբիօն է բարձրանում և դնում է վստահութեան հարցը, նախագահ Ահմէդ-Րիզան անակնկալ յայտարարում է ընդմիջում։

Ընդմիջումից յետոյ մեծ վէզիրը, յայտնելով որ կաբինետը համաձայն չէ պալատի ընդունած բանաձևին, դընում է վստահութեան հարցը, խնդրելով հաւատալ կաբինետին կամ ազատել նրան իր պարտականութիւններից։

Ֆինանսների մինիստր Ջէվադը ջանում է կրկին անգամ բացատրել գործի էութիւնը։

Օպպօզիցիան կոմիտէտի կողմնակիցների մի խմբի հետ արգելք է լինում խօսելուն, հաւատացնելով թէ հռետօրը կրկնում է վէզիրի խօսքերը։ Վերջապէս, փոքր ինչ հանգստանալուց յետոյ, Ջէվադը արտասանում է մի կրակոտ ճառ, բացատրելով միացման օգտակարութիւնը, պնդում է, որ կաբինետն անկարող է ներկայացնել պալատին փաստաթղթեր, պալատը պէտք է վստահանայ։

Դահլիճի կէսը ծափահարում է, միւս մասը բողոքում է։

Ըստ հերթի ամբիօն է բարձրանում մեծ վէզիրը, յետոյ Խալիլ-բէյը, հարցապնդում ուղղողները։ Պալատը թոյլ չէ տալիս ոչ ոքին խօսել, որի պատճառով (պակաս է)։

Մեծ վէզիրը պնդում է, որ անհնարին է ներկայացնել փաստաթղթեր։ Մի քանի հռետօրներ, ի թիւս որոց Իզմայիլ-Հակկը, խօսում են կաբինետի դէմ և պնդում են, թէ պէտք է կօնցէսիան ներկայացնել պալատին։

Դեռ խօսելու են քառասուն հռետօրներ. նիստը յետաձգվում է երկուշաբթի օրվան։ (Հ. Գ.)

—

Կ. Պօլիս.—Թիւրքաց պարլամենտի նախագահ Ահմէդ-Րիզան յոյն պատգամաւորների հետ խօսակցելու ժամանակ յայտնեց, որ ինքը մտադիր է այցելել Աթէնք Թիւրքիայի և Յունաստանի միջև դաշն կռելու նպատակով։ «Յոյս ունեմ,—ասաց նա,—որ Աթէնքից հետս կը բերեմ պատրաստի պայմանագիր դաշնադրութեան մասին։ Միացեալ օսմանեան և յունական նաւատորմիղները կարող կը լինեն պաշտպանել մեր իրաւունքները Մակեդոնիայում։ Մեր զօրքը կը կարողանայ դիմադրել ամեն մի հակառակորդի։ Կրէտական հարցը հեշտութեամբ կը լուծեն Թիւրքիան և Յունաստանը. Թիւրք և յոյն պատգամաւորներից ընտրված մի մասնաժողով կը գնայ Աթէնք ամբողջ գործը լուծելու համար։ Ես ինձ վրա եմ ընդունում աւարտել այդ հայրենասիրական նախագիծը»։ («Б.»)

—

Կ. Պօլիս.—Դիպլօմատիական շրջաններում խօսում են, որ Թիւրքաց կառավարութիւնը գոհ չէ չորս հովանաւորող պետութիւնների պատասխան նօտայից։ («Б.»)

—

«Рѣчь»-ի Լօնդօնի թղթակիցը նոյեմբերին 23-ին հեռագրում է. «Daily Telegraph»-ը հաղորդում է, որ կրետացիների մէջ յուզմունքը սաստկանում է։ Նրանք վճռել են Յունաստանի հետ միացման հարցը վճռել՝ ներկայ տարվայ ընթացքում։ Անկասկած է որ այս տարի նրանք իրանց պատգամաւորները կուղարկեն Աթէնք։ Խոշոր բարդութիւններ են նախատեսվում»։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՇՈՒՐՋԸ

Պետերբուրգ, 29 նոյեմբերի

Ինչպէս յայտնի է, վերջերս մի ռուս զօրամաս ուղարկվեց Արդաբիլ ռուսաց հիւպատոսարանի և ռուսահպատակների պաշտպանութեան համար։ Զօրամասի տեղ հասնելուց անմիջապէս յետոյ ղարադաղցիները և շահսէվանները, որոնք գրաւել էին քաղաքը և ենթարկել էին նրան հրացանազարկութեան, թողին իրանց դիրքերը և հեռացան իրանց քօչատեղիները։ Այն ժամանակից Արդաբիլում և նրա վիճակում վերահաստատվեց կարգուկանոնը. միայն Աստարան Թաւրիզի հետ միացնող մեծ կարաւանային ճանապարհի վրա դեռ նկատվում են կողոպուտների առանձին դէպքեր։

Նկատի առնելով, որ իրերի այդօրինակ դրութեան պատճառով այլ ևս հարկ չը կայ Արդաբիլում ուժեղ զօրամաս պահել, ռուս կառավարութիւնը վճռեց այնտեղից յետ կանչել ուղարկված զօրքերի մեծ մասին, թողնելով Արդաբիլի վիճակի սահմաններում 5 վաշտ հետևակ, լեռնային բատարէա, երեք հարիւրեակ կօզակներ և մի խումբ սապեօրներ այն պայմանով, որպէս զի այդ ուժի օգնութեամբ կարելի լինի պաշտպանել հիւպատոսարանը և ռուսահպատակներին ամեն տեսակ պատահականութիւններից և առևտրական կարաւանների ազատ երթևեկութիւն հաստատել Աստարա-Թաւրիզ ճանապարհի վրա։ Յիշեալ զօրախմբից երեք վաշտ հետևակ, լեռնային բատարէա, մի հարիւրեակ կօզակ և սապեօրներ պէտք է բնակվեն Արդաբիլում, մի վաշտ կօզակ և մի վաշտ հետևակ պաշտպանելու են վերոյիշեալ ճանապարհի մի մասը Աստարայից մինչև Արդաբիլ, իսկ երեք վաշտ կօզակ և մի գունդ հետևակ՝ Արդաբիլ-Սերաբ ճանապարհը, որտեղից մինչև Թաւրիզ ճանապարհը պաշտպանելու են Թաւրիզի զօրաբանակի մասերը։

Ինչ վերաբերում է ռուսահպատակների կրած վնասներին Արդաբիլը կողոպտող թափառականների ձեռքից, նրանց պատասխանատուութիւնը դրված է շահի կառավարութեան վրա, որը և զօրախմբեր է կազմակերպում ղարադաղցիների և շահսէվանների դէմ՝ յիշեալ վնասները նրանցից պահանջելու նպատակով։ Ընդ սմին պարսից կառավարութեանը նախազգուշացված է, որ եթէ նրա զօրքերը չը կատարեն իրանց վրա դրված պարտաւորութիւնները և ռուսահպատակները հարկաւոր գոհացում չը ստանան, այն դէպքում ռուս կառավարութիւնը ինքը ձեռք կառնէ թափառականների վերաբերութեամբ համապատասխան հարկադրիչ միջոցներ, երբ այդ կը գտնէ իր ժամանակին։ (Հ. Գ.)

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՌԷՅԽՍՏԱԳՈՒՄ

Բեռլին.—Րէյխստագում շարունակվում էր պետական հաշւեկշռի քննութիւնը։

Կրկին հանդէս է գալիս կայսերական կանցլերը։

Շօշափելով արտաքին քաղաքականութեան հարցերը, կանցլերն ասում է, որ դիւանագիտութիւն չունի կանգ առնել ընդհանուր դատողութիւնների վրա համաշխարհային քաղաքական դրութեան մասին, նոյնպէս աւելորդ է համարում խօսել Գերմանիայի այնքան ամուր հիմքերի վրա դրված յարաբերութիւնների մասին դէպի աւստրիական միապետութիւնը, մանաւանդ որ գահական ճառի մէջ արդէն արտայայտված էր, թէ որպիսի ընդհանուր նպատակի է դիմում գերմանական արտաքին քաղաքականութիւնը։

Շեշտելով որ փոխադարձ ձգտումը բարի յարաբերութիւններ հաստատելու Անգլիայի և Գերմանիայի միջև պետական նշանաւոր նպատակ է, կայսերական կանցլերը երեքպետեան դաշնակցութեան վերաբերմամբ մանրացոյց արեց, որ հիմք չը կայ կարծելու, թէ իտալական քաղաքականութեան բնական ղեկավարները այժմ գնահատում են երեքպետեան դաշնակցութիւնը Իտալիայի համար այլապէս, կամ աւելի սակաւ, քան մինչև այժմ։ Տիտտօնիի հաղորդագրութիւններից Րակօնիջիում կայացած կարծիքների փոխանակութեան մասին երևում է, որ Իտալիան իր բալկանեան քաղաքականութեամբ չէ ձգտում այնպիսի նպատակների, որոնք չը համապատասխանէին նրա դաշնագիրներին Գերմանիայի հետ։ Ռուսաց կայսերական կառավարութիւնը ապացոյց էր բարի յարաբերութիւնների, որոնք փոխադարձաբար պաշտպանվել են երկու կառավարութիւնների կողմից և որ պարզապէս երևացել է միապետների կրկնակի տեսակցութիւնների ժամանակ, նոյնպէս հաղորդեց Րակօնիջիում տեղի ունեցած խօսակցութիւնների բովանդակութիւնը և հետևանքները։

Մեր յարաբերութիւնները որոշելու ժամանակ,—ասաց Բէտման Գօլվէգ,—որպէս շատ տարիների ընթացքում, նոյնպէս և վերջերս դէր է խաղում ռուսաց մամուլի մի մասի սխալ բացխամական լեզուն Գերմանիայի վերաբերմամբ։ Չէ կարելի առարկել այն փաստի դէմ, որ Ռուսաստանում, որպէս և այլ երկիրներում, կան յայտնի շրջաններ, որոնք ըստ երևոյթին իրանց նպատակ են դրել՝ վերագրել Գերմանիային արկածախնդրական մտադրութիւններ։ Դրա հիման վրա մեր ազգը կատարեալ իրաւունքով և միայն պահանջում է իր կառավարութիւնից, որպէսզի գերմանական արտասահմանեան քաղաքականութիւնը, որը չը գիտէ այդպիսի նպատակներ, տարվի աւելի ևս մեծ հանգստութեամբ և տոկունութեամբ, առանց որևէ ջղայնութեան։ Լաւ ծառայութիւն կը մատուցանի մեր հրապարակախօսութիւնը, եթէ այդ պահանջը ներկայացնէ թէ իրան և ոչ միայն ի պատասխան Գերմանիային թշնամի ագիտացիայի, այլ և ուրիշ պետութիւնների և նրանց քաղաքական գործողների քաղաքականութիւնը գնահատելու ժամանակ, և պահպանէ իր ոյժը ճանաչող և հարևանին յարգանք ցոյց տուող սառնասրտութեան չափը։

Պետական կանցլերից յետոյ հանդէս եկաւ Ֆօն-Շէնը։ Ստատս-սեկրետարը կանգ առաւ մանրամասն Մարօկկօյի հարցի վրա, որը, նրա խօսքով, ուղղվեց վերջին տարին աւելի անդորր ընթացքի։ Ֆօն-Շէնը հաստատում է գոհութեամբ Ֆրանսիայի հետ ունեցած համաձայնութեան եղանակը, որ արտայայտվեց գերմանական առևտրի և նաւագնացութեան նպաստաւոր հետևանքների մէջ։ Կանգ առնելով Միացեալ-Նահանգների գերմանական դեսպանի ճառի վրա հանուր-գերմանացիների մասին, Ֆօն-Շէնը ցոյց տուեց, որ պէտք է տարբերութիւն դնել հանուր-գերմանական դաշնակցութեան և համագերմանական յայտարարութիւնների միջև, որոնց համար դաշնակցութիւնը պատասխանատու է։ Իրապէս թշնամական Գերմանիային, մամուլը իր յարձակումների համար նիւթի մեծ մասը փոխ է առնում համագերմանական գրականութիւնից և նոյնացնում է այդտեղ զարգացվող ծրագիրները գերմանական քաղաքականութեան դիտաւորութիւնների հետ։ Գերմանական դեսպանը (պէտք էր?) դուրս գար և դրա դէմ բողոքով։

Հետևեալ նիստի ընթացքում սօցիալ-դեմօկրատ Շենդեման առաջ բերեց աջակողմեան նստարանների վրա աղմուկ իր նկատողութեամբ, թէ խօսքի խանգարումը հանդիսանում է պրուսական արքայական տան յարգված աւանդութիւնը։ Կանցլերը կարճ, բայց խիստ բողոքեց այդ ասածի դէմ, անուանելով նրան զրպարտական։

ԱՐՁԱԳԱՆՔՆԵՐ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻՑ

Թեհրան, 20 նոյեմբերի

Սկզբունքով ընդունված է պարսից նոր կառավարութեան հետ, արտակարգ ծախքերի համար, 400,000 թումանի փոխառութիւն կնքելը։ Այդ առիթով ռուսական և անգլիական բանկերը համաձայնութեան գալով, նաև իրանց բարձրագոյն վարչութիւններից այդ համաձայնութիւնը հաստատող հրահանգներ ստացած լինելով՝ դիմումներ են արել արտաքին գործերի մինիստրին, որ Իմպերիալ բանկից 200,000-ական թուման ստանալու համար բարեհաճի գրաւ դնել իրանց մօտ պարսից կառավարութեան թանգագին քարերը։

Անցեալ օրերը հէլոր և բնիկ յեղափոխականներից 3 հոգի ներս մտնելով եղբ. Ջահանեանների գրասենեակը՝ հրացանները ուղղում են դէպի սրբար Բահրամը և 1000 թուման պահանջում։ Վերջինս դիմում է Լ. Բժշկեանի օգնութեանը և ազատվում վերահաս վտանգից։ Կազմված միջ-կուսակցական ատեանը մեղադրում է այդ հերոս-յեղափոխականներին, որոնց և ուղարկում է նայմիջ, ուր բանտարկված են նրանք մինչև այսօր։ Այդ հերոսները ազգով դժբաղդաբար հայ են և, ըստ հասարակական կարծիքի, ոչ միայն արատ են հասցրել հայ անուանը, այլև նսեմացրել են հայ տարրի՝ պարսկական ազատագրական շարժման մէջ ունեցած մասնակցութիւնը։ Իսկ ըստ մեզ՝ նրանք բաց են արել պարսկական շարժման մէջ ունեցած իրանց մասնակցութեան իսկական նպատակը։

Մի քանի օր առաջ ռուսաց դեսպանատան ռուս կօզակներից երկու հոգի, հարբած դրութեան մէջ, կառք նստած, շրջում են փողոցները և զուարճանում հրացանաձգութեամբ, որպիսի հանգամանքը պանիկա է առաջացրել ազգաբնակութեան մի որոշ մասի մէջ։ Այդ առիթով պարսից կառավարութիւնը դիմում է արել ռուսաց դեսպանատանը և պատասխան ստացել, որ անկարգութիւն առաջացրած կօզակները կը պատժվեն և կուղարկվեն յետ՝ Ռուսաստան։

Մ. Մուրադեան

ՊՕԼՍԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Կ. Պօլիս, 18 նոյեմբեր

Միսմէր թերթեր... տակաւին կը շարունակեն գրել, թէ Իհսան Ֆիքրին փախած է արտասահման, մինչ ան տեղափոխուած Բ. Դրան մօտ, մեծ պողոտային վրայ, «Մէսէրրէթ» (ուրախութիւն) հիւրանոցը, պատուհանէն կը դիտէ Թիւրքիոյ պետական մարդիկը, որոնք Բ. Դուռը կերթան կառքերով՝ սահմանադրական երկրի մը ճակատագիրը վարելու, նոր սկզբունքներով, անշուշտ, գոնէ իրենց հաշւումը, համամարդկային դաւանութիւններով։ Իրաւունք չունի՞ ան իր հիւրանոցին բարձունքէն ծաղրել այդ պետական գլուխները, կեղծիքները և գուցէ իրմէն աւելի մեծ ոճրագործները, որոնք իրեն պէս արիւնկզակ ոճրագործի մը ներկայութեանը կը հանդուրժեն, կը հիւրասիրեն սահմանադրական մայրաքաղաքի մը մէջ։

Ոճրագործներու երրորդութիւնը, այսօր, ամբողջացած է Պօլսի մէջ.—Իհսան Ֆիքրի իբրև խմբագիր Ջարդի ու Թալանի, Հիլմի փաշա՝ իբրև արտօնող մը տեղի ունեցած աղէտքներուն, Ադիլ բէյ, որ այսօր խորհրդականն է մեծ-եպարքոսութեան, իբրև ձայնատու մը մարտի սկսելուն։ Ատ ինչ գաղտնիք է, որ դատապարտուած ոճրագործ մը ազատօրէն կերթայ Եգիպտոս, անկէ գոհ չմնացած՝ կը մտնէ Պօլիս, մեծ ապարանքներու մէջ հիւր կըլլայ, «Ուրախութիւն» հիւրանոցը կօժէանի, ազատօրէն ման կուգայ, կը գրեն իր վրայ, յայտնապէս լուր կը տրուի, և ձեռք մը, ձայն մը չի բարձրանար անոր դէմ բողոքելու, պատառնալու արդարութեան ու օրէնքի անունով։ Հաւանական կը գտնեմ, որ Ահմէդ Րիզա պարտք համարի իրեն՝ երթալ այդ արիւնարբու ճիւաղին ոտքը՝ երախտագիտութիւն յայտնելու անոր։

Իհսան Ֆիքրի, իրեն եղած արժանապատիւ մեծարանքներէն անշուշտ շատ զգածուած՝ բարեկիր, քնքուշ զգացումներով, սկսած է յայտարարել մեղմով, թէ ինչ որ գրուած էր եգիպտական թերթերու մէջ իր անունով, պարզապէս շինծու բաներ էին։ Ու այդ յայտարարութեան առաջին պտուղը պիտի քաղէ Հիլմի փաշա։ Ադիլ բէյ, որու առաջին անգամ տարուած է այդ ոճրագործը իբրև դատապարտեալ փախստական մը, հրաման տուած է, որ անմիջապէս ազատ թողուի մեծապատիւ հիւրը, ըսելով թէ յանցապարտ մը չէ ան։ Այսպէս՝ Ֆիքրին սրբած է Հիլմի փաշան իր անունովը եղած ծանր ամբաստանութենէն, Ադիլ բէյը սրբած է Ֆիքրին իր դատապարտութենէն, սրբելով զինքն ալ իր ունեցած յանցապարտութենէն։ Դէհ, համբուրուեցէք դուք ևս, եղբայր ալ, սահմանադրական երեք ոճրագործներ, հաւասար ձեր աղէտաւոր դերին մէջ, իրարմէ գերազանց ձեր արիւնաթաթախ գափիններուն ներքև։

Երկու օրէ ի վեր տարաձայնուած լուրը սա է թէ Ասաֆը, Ադանայի դարհուրելին, նորէն պիտի դառնայ։ Մեր նախորդ քաղ. ժողովի պաշտօնավարութեան օրով՝ գլխաւոր բողոքի առարկաներէն մէկն էր ան. կառավարութիւնը քանիցս խոստացաւ վերաքննել տալ այդ ոճրագործը։ Նոյն խոստումը կը կրկնուի նորընտիր քաղ. ժողովի օրով։ Թերևս վերջապէս Բ. Դրան մէջ դէպի արդարութիւն քայլ մը սկսի։ Կը վախնամ միանգամայն, որ գուցէ այս օրերս Ասաֆի հաւասար ուրիշ ոճրագործ մը, Իհսան Ֆիքրին, մեզի մոռցնել տալու համար՝ ճարպիկ խաղ մը ըլլայ ատ, հին քաղաքականութիւն, որու վարժ են մեր պետական միտքերը։

Պարլամենտի նախագահը... ան ալ, իր տեսակին մէջ, ուրիշ վարպետ մըն է։ Մենք յոյս ունէինք, թէ այս երկրորդ շրջանը պիտի սկսէր իր նախորդին վրայ նոր առաւելութիւններով, և ինքը պարոն նախագահը, ամենէն աւելի, հաւաստիքներ պիտի տար։ Իր առաջին պտուղը տուաւ. կերևի թէ յաջորդներն ալ նոյն տեսակին շարունակութիւնը պիտի ըլլան։ Կարինի հայ պատգամաւորը, Վարդգէս, կառաջարկէ մէջտեղ հանել Համիդի սնդուկներու մէջ խնամով պահուած ժուռնալները, բան մը՝ որ ժամանակին խոստացուած էր արդէն։ Հիմա, այդ յայտնութիւններուն կարևորութիւնը շատ աւելի մեծ է, քանի որ կառավարութիւնը սկսած է մաքրագործում ընել պաշտօնեաներու մէջ։ Պատգամաւորին այդ խօսքերը խանդավառութեամբ կընդգրկուին խորհրդարանին մէջ, քուէներու մեծամասնութիւնը կը նուիրագործէ զանոնք, և մինչ կը սպասուի, որ պարոն նախագահն իր յայտարարութիւնովը, դիւանի բարձունքէն, արդիւնքը ծանուցանէ, Ահմէդ Րիզան, միշտ մեր գիտցածը, անփոփոխը, կըսէ, թէ հարցը կարևոր է, պէտք է յետաձգուի յարմար ժամանակի։ Պաղ ջուրի հոսանքի մը պէս խորհրդարանի մէջ կիջնեն այդ սառն խօսքերը, և անոնք, որ պիտի ծափէին կեանքի այդ որոշումը, սառած կը մնան։ Այդ ժուռնալներուն մէջ, կըսուի, մեծ տեղ կը բռնէ մեր վարչապետը. և անշուշտ այդ պարագան էր, որ խորհրդարանին որոշումը սպաննել տուաւ նախագահի ափին մէջ։

Այդ «յետաձգումին» պիտի գայ արդեօք օր մը։ Հաւանական չէ։ Մեր երկրին մէջ յետաձգումը պաշտօնական լեզուով կը նշանակէ «ալ մոռցէք»։

Շահէն

100 ՄԻԼԻՕՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ

Վերջերս արտասահմանեան լրագիրներում տեղեկութիւն երևաց, որ Լօնդօնի պետական բանկում պահվում է 100 միլիօն, որ կազմվել է ֆէլդմարշալ Մինիխի դրամագլխից։ Վերջինիս կտակի համաձայն, այդ փողերը որոշ ժամանակ պէտք է տրվեն նրա ժառանգներին։ Ներկայումս գտնվել են նաև ժառանգները։ Նրանք ապրում են Օդեսսայում։ Նրանք երկու եղբայրներ են, գիւղացիներ, Կարլ և Իօհան Մինիխներ։ Սրանք դիմեցին երդուեալ-հաւատարմատար Բօգացկիին առաջարկելով յանձն առնել ժառանգութեան գործը վարելու, խոստանալով նրան՝ տանելու դէպքում քսան միլիօն։ Եղբայրների ասելով, Մինիխը նրանց պապն է, իրանց ազգակցութեան կապերը հաստատելու համար նրանք ներկայացնում են Գերմանիայում ձեռք բերած պաշտօնական վկայականներ և զանազան փաստաթղթեր։ Բացի դրանից, նրանց մօտ կայ հինաւուրց մի թուղթ, որ ապացուցանում է նրանց ազգակցութիւնը ֆէլդմարշալի հետ։ («Б. В.»)

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԳԱՒԱՌԻՑ

Շուշի, 25 նոյեմբերի

Ամսիս 22-ի երեկոյեան ժամը 6-ին Կ. Հ. Բ. Ընկ. տեղիս ճիւղի գր.-ընթերցարանի դահլիճում տեղի ունեցաւ նոյն ճիւղի ընդհանուր ժողովը՝ քննութեան առնելու վարչութեան ներկայացրած 1910 թ. նախահաշիւը։ Չը նայած որ երկրորդ անգամն էր ժողով հրաւիրվում, դարձեալ բազմամարդ չէր, նման իր բարեկացաւոտ նախորդներին։ Ճիւղի վարչութեան նախագահ Մ. Ղոնդաղսազեան, յայտարարելով ժողովը բաց, առաջարկեց ժողովականներին կանոնադրութեան 67-րդ կէտի հիման վրա ընտրել ժողովի նախագահ և քարտուղար։ Ժողովականների ցանկութեամբ նախագահ ընտրվեց Բ. Տէր-Սահակեանց, իսկ քարտուղար Կ. Ղազարբէկեան։ Այդ ձևականութիւնից յետոյ կարդացվում է վարչութեան կազմած նախահաշիւը 1910 թ. համար, որ և ընդունվեց ժողովականների կողմից աննշան փոփոխութեամբ։ Այնպէս որ ընկերութիւնը 1910 թ. մուտք է սպասում 2,999 րուբլի, և նոյնչափ ևս ծախք։ Ցաւելով որ «Մշակի» սուղ էջերը հնարաւորութիւն և միջոց չեն տալիս ինձ երկար կանգ առնելու ընկերութեան բեղմնաւոր, բազմակողմանի և լայն գործունէութեան վերաբերմամբ, կասեմ սակայն, որ ներկայ մեր աննպաստ պայմաններում էլ Բարեգործական Ընկերութեան տեղիս ճիւղը կը զարգանայ, առաջ կերթայ և կը բեղմնաւորվի։ Բայց մեր քաղաքի հասարակութիւնն էլ անպայման պէտք է ցոյց տայ իր նիւթական և բարոյական աջակցութիւնը, որպէսզի ընկերութեան ղեկավարները հնարաւորութիւն և միջոց ունենան բաւարարութիւն տալու ծով կարիքներին։ Իսկ կարիքները շատ են և սոսկալի։

Պօղ. Զաքարեան

Վ. ՏՕՏՕՄԵԱՆԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Աստրախան, 17 նոյեմբերի

Ամսիս 15-ին, կիրակի, երեկոյեան, Աստրախանի կանանց կլուբի դահլիճում Վ. Տօտօմեան կարդաց մի դասախօսութիւն «Կօօպերացիան Արևմուտքում և Ռուսաստանում» վերնագրով։

Յարգելի դասախօսը երկու մասի բաժանեց իր նիւթը. առաջին մասում նա շատ մատչելի լեզուով պատմեց կօօպերացիայի առաջանալը, նրա աստիճանաբար զարգացումը, տուող օգուտները, խօսեց սպառողական ընկերութիւնների, մանր փոխատուութեան, գիւղատնտեսութեան և այլ օգտաւէտ ընկերութիւնների մասին. համոզեցուցիչ փաստերով և ստատիստիկական թւերով նա ցոյց տուեց կօօպերացիայի օրէցօր առաջ գնալը թէ Ռուսաստանում և թէ մանաւանդ արտասահմանում։ Բազմաթիւ օրինակներով նա թւեց մի շարք տրգէտ միլիօնատէր հարուստների, որոնք բնականաբար զգալով կօօպերացիայի օգուտները նուիրել են իրանց հազարները, որով և անմահացրել իրանց անունը։

Կէս ժամվայ ընդմիջումից յետոյ Վ. Տօտօմեան անցաւ դասախօսութեան երկրորդ մասին։

Երկրորդ մասի մէջ նա մանրամասն յիշեց կօօպերացիայի ինչպէս առաջին կարապետների, նոյնպէս և ներկայումս պարապող գիտնականների անունները և այնուհետև խօսքը մասնաւորեց Աստրախանին։ Նա շեշտեց, որ թէպէտ Աստրախանում գոյութիւն ունեցող սպառողական ընկերութիւնը կարճ ժամանակամիջոցում ունեցաւ իր վախճանը շնորհիւ իր պակասաւոր կողմերի, որովհետև ընկերութիւնը կազմել էին միայն չինօվնիկները, սակայն չը պէտք է յուսահատվել. նա օրինակ բերեց Րօստօվը, որտեղ երեք անգամ այդ գործը մեռել է, բայց և այնպէս նա այժմ կայ, գոյութիւն ունի և զգալի կերպով առաջ է գնում։

Դասախօսութիւնը մատչելի էր և հետաքրքրական և ունկնդիրները սկզբից մինչև

վերջը մեծ բաւականութեամբ և ուշադրութեամբ լսեցին ու վերջը ծափահարութիւններով վարձատրեցին յարգելի դասախօսին։

Սակայն չեմ կարող չը շեշտել մի հանգամանք։

Երբ ես գալիս էի դասախօսութեան, կարծում էի, որ կը տեսնեմ այնպիսի մեծ բազմութիւն, որ կանանց կլուբի դահլիճը նեղութիւն կը պատճառէր հանդիսականներին, և մտքումս մեղադրում էի Տօտօմեանին, որ փոքրիկ դահլիճ էր ընտրել. բայց ես սխալվում էի...

Ոչ Աստրախանում այնքան ուշ-ուշ կըրկընվող դասախօսութիւնները, ոչ դասախօսի յայտնի անունը և ոչ էլ նիւթը՝ չէր հետաքրքրել մեր Աստրախանի ինտելիգենցիային, և դահլիճը համարեա կիսով չափ դատարկ էր։

Քիչ չէր նպաստել դրան նաև գների թանգութիւնը. առաջին կարգը նշանակված էր 3 րուբլի. ես չը գիտեմ, թէ ով է եղել գներ նշանակողը, բայց չափազանց տարօրինակ էր տեսնել կօօպերացիայի մասին եղած դասախօսութիւնը այդքան թանգ գներով։ Ս. քահ. Ասլանեանց

ՊԵՏԱԿԱՆ ԴՈՒՄԱ

(Հեռագրով)

23-րդ նիստը բացվում է Խօմեակօվի նախագահութեամբ։

Մակլակօվը զեկուցանում է Դումայի 30 անդամների ներկայացրած առաջադրութեան հիմնական կէտերը, որ թոյլ տրվի երդուեալ-հաւատարմատարների խորհուրդներին հաստատել երդուեալ-հաւատարմատարների և նրանց օգնականների խորհրդակցութիւններ՝ ազգաբնակութեանը իրաւաբանական օգնութիւն հասցնելու համար։

Արդարադատութեան մինիստրութեան դեպարտամենտի վերատեսուչ Վերեվկինը, արդարադատութեան մինիստրի յանձնարարութեամբ, յայտնում է, որ մինիստրութիւնը, ցանկալի համարելով քննվող հարցի լուծումը օրէնսդրական կարգով, մօտիկ ապագայում կը ներկայացնէ Դումայի քննութեանը համապատասխան օրինագիծ։

Խօսում են Բերէզօվսկի 2-րդ և Չերնիցկի։

Քուէարկութեամբ միաձայն որոշվում է ցանկալի համարել օրինագիծ մշակելը։ Ընդունվում է Մակլակօվի առաջարկութիւնը՝ այդ մշակումը դատական մասնաժողովին յանձնելու մասին։

Այնուհետև յօդուածային ընթերցումից յետոյ քուէարկութեամբ ընդունվում է ամբողջովին հողային բարեկարգութեան օրինագիծը կենտրոնի և աջակողմեանների ձայներով ընդդէմ օպպօզիցիայի (ծափահարութիւն)։

ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԻՑ

Նոյեմ. 23-ին տեղի ունեցաւ կառավարիչ սենատի առաջին և վճռաբեկ դեպարտամենտների ընդհանուր ժողովը, ուր քննվեց Թիֆլիսի դատաստանական պալատի դատախազի և Բագուի նահանգական վարչութեան միջև ծագած տարաձայնութեան հետաքրքրական գործը։

Բագու քաղաքի պրիստաւ Արշէնէվսկին յանձնարարված էր պահակներով Բագու քաղաքից մի գաւառական քաղաք տանել երկու բանտարկեալների։ Ճանապարհին բանտարկեալները սպանվեցին։ Պրիստաւ Արշէնէվսկիի և պահակների ասելով, երբ նրանք բանտարկեալների հետ գիշերով անցնում էին անտառի միջով, անակնկալ լսվեցին կրակելու ձայներ։ Ենթադրելով թէ այդ հրացանաձգութիւնը իրանց դէմ է ուղղված, Արշէնէվսկին և պահակները նոյնպէս սկսեցին կրակել և պատահմամբ սպանեցին երկու բանտարկեալներին։

Սպանվածների դիակը զննելիս երևաց, որ բանտարկեալների վրա կրակել են դիմացից։ Այդ պատճառով, Արշէնէվսկին և պահակները յանձնվեցին նահանգական դատարանի ձեռքը, որը և նրանց դատապարտեց պատժիչ տան մէջ բերդարգելութեան։

Դատապարտվածների բողոքագրի համաձայն, գործը անցաւ Թիֆլիսի դատաստանական պալատը։ Պալատի դատախազի առաջադրութեամբ, որ գտաւ, թէ Արշէնէվսկին և պահակները, ինչպէս պաշտօնական անձեր, կարող էին դատարանին յանձնվել միայն նահանգական առեանի թոյլտուութեամբ, գործը այդ նպատակով ուղղվեց տեղական նահանգապետին։

Բագուի նահանգական վարչութիւնը չը համաձայնեց պալատի դատախազի այդ եզրակացութեան հետ, և, ի նկատի ունենալով ծագած տարաձայնութիւնը, գործը յանձնվեց կառավարիչ սենատի առաջին և վճռաբեկ դեպարտամենտների ընդհանուր ժողովին, որը և Բագուի նահանգական առեանի եզրակացութիւնը գտաւ կանոնաւոր։

(«Рѣчь»)

ՑՈՒՑԱԿ ԱԴԱՆԱՑԻՆԵՐԻ

«Մշակի» №№ 257-ում և 261-ում տպված հաշւի գումարն է 178 ր. 54 կ.։ Այնուհետև ստացանք՝ 1) Ցխինվալից՝ 5 ր. 57 կ., 2) Գօրիսից, Ղազար Մալինցեանից, իբ ուսուցիչ Սարգիս Միրամեանի դագաղի վրա պսակ դնելու փոխարէն, 10 ր., 3) Ախալցխայից՝ Կարապետեան դպրոցի սաներից՝ 6 ր., 4) Քութայիսից, Ա. Մուրադեանից՝ 5 ր.։ Ուրեմն ընդամենը 205 ր. 11 կ.։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

✦ Կիրակի, նոյեմբերի 29-ին, վրաց թատրօնում կատարվեց տաղանդաւոր դերասանուհի Ն. Մ. Գաբունի-Ցագարէլիի յօբելեանը, որի մանրամասնութիւնները կը տանք յաջորդ համարում։

✦ Երեւի Թիֆլիսի քաղաքային վարչութիւնը ունէ խորթ փողոցներ, որոնց կարգում առաջին գլուխ՝ Աւճալեան բանուկ փողոցը։ Նրա դրութիւնը ոչնչով չէ զանազանվում յետ ընկած գաւառական քաղաքի փողոցից։

✦ Թիֆլիսի նահանգում զէմստվօ մտցնելու հարցով զբաղվող խորհրդակցութեան բիւրօն արդէն կարգի է բերել բոլոր արձանագրութիւնները և ժողովել է մանրամասն տեղեկութիւններ, որոնց մասին մի ամփոփ զեկուցագիր կը ներկայացնէ այս օրերս Կովկասի Փոխարքայի դիւանատանը։

✦ Նոյեմբերի 28-ին, «Մշակի» խմբագրութիւնը շնորհաւորական հեռագիր ուղարկեց Պետերբուրգ ռուս տաղանդաւոր երաժիշտ Կազաչէնկօյին, նրա երաժշտական գործունէութեան 35-ամեակի առիթով։

✦ Գանձակի նահանգական զէմստվային խորհրդակցութիւնը հետևեալ հեռագիրն է ուղարկել Կովկասի Փոխարքային. «Գանձակի նահանգական զէմստվային խորհրդակցութիւնը, աւարտելով իր պարապմունքները, խորին շնորհակալութիւն է մատուցանում ձեր պայծառափայլութեանը իբրև գործի նախաձեռնողի, ցանկանալով առողջութիւն, երկարակեցութիւն և շուտափոյթ իրագործումն երկրի համար այդ կարևոր բարենորոգման»։

✦ Վերջերս ռուս տոկոսաբեր թղթերը ցոյց են տալիս գների բարձրացման կանոնաւոր ձգտում։ Զգալի կերպով աճում է և բէնտայի գինը։ Այս երևոյթը բացատրվում է ոչ ներքին շուկայի բարեյաջող դրութեամբ, այլ նրանով որ արտասահմանում մթերվել են ազատ փողի մեծ պաշարներ, որոնց հարկաւոր է տեղաւորել։ Օտարազգիները մեծ պատրաստակամութեամբ գնում են ռուս տոկոսաբեր թղթերը, սրովհետև նրանց տուած տոկոսները աւելի բարձր են, քան տեղականները։ Դժուար է ներկայ պայմաններում գուշակել, թէ այս բարձրացումը որքան կը տևի։

✦ Մտադրութիւն կայ գալիք տարի Թիֆլիսում գումարել Կովկասի տնայնագործների համագումար։

✦ Ալ. Ղալանթարի յօբելեանին ձայնակցեցին և Ռուսաստանի լրագիրները. այդպէս, օրինակ, յօբելեանական հանդէսի հեռագրական նկարագրութիւնները տուին Մօսկվայի «Рус. Вѣд.» և Պետերբուրգի «Рѣчь» և «С.-П. Вѣд.» լրագիրների թղթակիցները յիշեալ լրագիրների ամսիս 24-ից №№-ում։ «Дет. Вѣд.» յօբելեարին նուիրել է և մի առանձին յօդուած։

✦ Գիտութեանց ճեմարանը որոշել է տպագրել պրօֆեսոր-ակադեմիկոս Ն. Ե. Մառի մի նոր աշխատութիւնը հայ գեղարուեստի պատմութեան մասին, հետևանք նրա Շիրակում կատարած հետազօտութիւնների։ Այս աշխատութեան մէջ անուանի ակադեմիկոսը ապացուցանում է այն կապը, որ կար հայ ճարտարապետութեան հնագոյն շրջանի և Ասորեստանի մէջ։

✦ «Մշակում» Կովկասի Փոխարքայի Բագու գնալու մասին հաղորդված լուրը այն մաքով պիտի կարդալ, որ Փոխարքան գնալու է Բագու դեկտեմբերի 5-ի երեկոյեան։

✦ Պետերբուրգից տեղեկացնում են, որ երկրագործութեան գլխաւոր վարչութեան Կովկասի լիազօրին կից մտադրութիւն կայ գալիք տարվանից հաստատել թռչնապահութեան ինստրուկտօրի պաշտօն։

✦ Թիֆլիսի հիւանդ քաղաքագլուխ իշխ. Չերքէզօվին այցելել են Անդրկովկասի մուֆթին և շէյխ-ուլ-իսլամը և առողջութիւն են մաղթել նրան։

✦ Վրաց իմերէթական սինօդական գրասենեակի դատախազ նշանակվեց Պօլտավայի հոգևոր կօնսիստօրիայի քարտուղար Պօպօվը։

✦ Սենատի առաջին դեպարտամենտը դադարեցրեց Թիֆլիսի նահանգապետ ս. ս. Լօղինա-Լօղինսկիի գործը։

✦ Մի հայ տիկին, գտնվելով կարիքի մէջ, դիմում է բարեգործ անձանց և խընդրում է տալ իրան գործակատարուհու, գանձապահուհու կամ դաստիարակչուհու պաշտօն։ Դիմել՝ Фоминая ул. № 30, հարցնել տ. Նինային։

✦ Պետ. Դումայի անդամ իշխ. Շերվաշիձէն ստացել է հետևեալ հեռագիրը. «Ամբողջ գիւղը բաղկացած 58 ծխից, մօտ 400 շնչից, որ վաղուց բնակութիւն է հաստատել Օչեմչիրի գաւառամասի Պարնաութի ամարանոցային հողի վրա, արտաքսվում է։ Պայմանների հիման վրա, մենք մաքրեցինք հողը, գնեցինք անտառ, հողերը հերկեցինք, տեղաւորվեցինք, այգիներ տնկեցինք, այժմ մեզ քշում են առանց պատճառները յայտնելու, որպէս զի մեր տեղը տան ռուս գաղթականներին։ Աղերսում ենք անմիջապէս արգելք լինել մեր գաղթին, որ նշանակված է նոյեմբ. 16-ին։ Խնդրում ենք քննել աղաղակող անարդարութիւնը»։

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԿԵԱՆՔԻՑ

✦ Հոկտ. 17-ի միութեան Փրակցիայի նիստում քննվեց Թերեքի շրջանի կօզակների կողմից յատկապէս ուղարկված պատգամաւորութեան զեկուցագիրը։ Պատգամաւորները, թւով 7 մարդ, խնդրեցին Փրակցիային որևէ աջակցութիւն ցոյց տալ վերացնելու իրերի աննորմալ դրութիւնը Թերեքի շրջանում։ Պատգամաւորների ասելով, 1907 թ. յունվարի 1-ից մինչև այժմ, այսինքն մօտ 2 տարվայ ընթացքում, Թերեքի շրջանում եղել են ինգուշների և չեչենների աւազակային յարձակումների 3 հազարից աւելի դէպքեր։ Փրակցիան, լսելով պատգամաւորների միջնորդութիւնը, խոստացաւ քննել այդ հարցը։

✦ Կօվնօյում նոյեմ. 22-ին փակվեց հրէական հասարակական գործիչների համագումարը, որի զբաղմունքներին մասնակցել են 120-ից աւել անդամներ, Ռուսաստանի ամենահեռաւոր տեղերից եկած։ Համագումարի աշխատանքները արդիւնաշատ են եղել։

ԳԻՏՈՒԹ., ԳՐԱԿԱՆ., ԳԵՂԱՐ.

ԹԱՏՐՈՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթ, նոյեմբերի 28-ին, Զուբալօվեան ժողովրդական տանը հայկական սեկցիայի թատերասէրների խումբը Սեւումեանի բենեֆիսին ներկայացրեց գերմանական շնորհալի գրող Գուցկօվի «Ուրիէլ-Ակօստա» 5 գործ. ողբերգութիւնը, թարգմ. Աւալեանի։

Սեւումեան իր բենեֆիսի առիթով շատ լաւ ընտրութիւն էր արել. Ուրիէլ-Ակօստայի բարդ, այլ և լուրջ դերը իր հոգեկան արտայայտութիւններով հնարաւորութիւն տուեց նրան ցոյց տալ իր շնորհքը իբրև մտածող և ընդունակ դերասան։ Խաղի համաչափութիւնը և ձայնի դիւամիզմը, ինչպէս նաև գրիմը միւս կողմից նպաստեցին նրա դերի ամբողջացմանը։

Հասարակութիւնը ջերմ ողջունեց Սեւումեանին։ Երրորդ գործողութեան վերջում բեմի վրա շնորհաւորեց սեկցիան, որի կողմից մի քանի խօսք ասաց Փ. Երիցեան և ուղերձ մատուցեց Փ. Փիրումեան։ Թատերասէրների կողմից ընծայվեց մի արծաթեայ ժամացոյց։ Իսկ հասարակութեան կողմից եղան մի քանի ընծայաբերութիւններ, ի թիւս որոնց լուսանկարիչ Տէր-Բարսեղեանից, որ մատուցեց բենեֆի խանի նկարը։

Սեւումեան զգացված խօսքերով շնորհակալութիւն յայտնելով հասարակութեան՝ առանձնապէս իր շնորհակալական և երախտագիտական խօսքերն ուղղեց սիրողներին, որոնք այս կամ այն զոհաբերութեամբ իրանց նուիրել են ժողովրդական թատրօնին՝ տարածելու նրա գաղափարը ժողովրդական մասսաների մէջ և զարգացնելու վերջիններիս գեղարուեստական ճաշակը։

Մասնաւորապէս Վերժինէի սահուն խաղը Յուդիթի դերում, որ տիկինը կատարեց աջող, առանց ձևական չափազանցութիւնների։ Տիկնոջ պակասում է միայն տեմպը։

Տէր-Յովհաննիսեան Բէն-Յոհայի դերում լաւ մրցակից չէր Ակօստային։ Պարոնը առհասարակ թողնում է սկսնակ և դեռ չը փորձված սիրողի տպաւորութիւն, թէև մի քանի դերերում նրան աջողվում է։

Դաւիթխանեան խաղում է բաւական վարժ. սակայն ընդհանրապէս նա աշխատում է պարզ խ...ակցութեանը տալ «դրամատիզմի» տոն և, բացի դրանից, չափազանց ազատ է շարժուածքների մէջ։ Այս երկու թերութիւնները չը պիտի վրիպեն բեժիսէօրի դիտողութիւնից։

Թորոսեան Բէն-Ակիբա բաբբիի դերում բաւական աջող էր։

Բաւարար էին Մանուկեան, Լևոն, Հայկազեան, Գալստեան, Թարխանեան։

Դեկօրացիաները, ինչպէս միշտ, այս անգամ ևս աջող էին։

Որովհետև շատերը զրկվեցին այս ներկայացումից, հետևեալ անգամ կը կրկնվի միևնոյն պիէսը։ Ե.

Նոյեմ. 30-ին «Նոր-Դրամա» ընկերութիւնը խաղաց Յ. Մալխասեանի «Հիւանդանոց» 4 գործողութեամբ դրաման, որ Թիֆլիսում առաջին անգամ էր։

Այս տարի մի շարք նոր պիէսաներ են որ մրցում են հայկական բեմի վրա, սակայն ցաւօք սրտի պէտք է ասել, որ դըրանցից շատ քչերն են արժանանում բեմադրութեան...

Յ. Մալխասեանի պիէսան էլ չէ կարելի այդ տեսակէտից աջող համարել։

Բացի նրանից, որ, մեզ համար անբացատրելի մնաց պիէսայի վերնագիրը և նրա դրամա լինելը, մենք չը կարողացանք նոյն իսկ իմանալ, թէ հեղինակը վերջապէս ինչ էր ուզում ասել...

Նա կեանքի մի շարք հարցեր է շօշափում, մի շարք նման պատկերներ է մէջ բերում յայտնի հեղինակների տարբեր պիէսաներից, սակայն ոչ մէկը դրանցից չէ ապրում և ոչ էլ նրանք կապվում են միմեանց հետ կենդանի կապերով։

Եւ այսպիսով, պիէսայի թէ տեխնիկական և թէ մտաւոր մասը մնում են թոյլ, անգոյն, տեղ-տեղ նոյն իսկ անիմաստ և սխալ։

Սրանով է բացատրվում և դերակատարների թոյլ խաղը, որովհետև նրանք չը գիտէին՝ թէ ինչ խաղան և ինչու համար...

Գիշերվայ ժամը 2-ին վերջացաւ ներկայացումը։ Մարտո

Թիֆլիսին լաւ ծանօթ երաժշտագէտ-պրօֆեսոր Իպպօլիտօվ-Իվանօվը յօրինել է մի նոր օպերա, որի նիւթը ծառայել է իշխ. Ալ. Սումբաթօվի «Դաւաճանութիւն» յայտնի դրաման։

Նոյեմբերի 21-ին Պետերբուրգում տօնվել է յայտնի ռուս կօմպօզիտօր Ցեզար Կիւիի երաժշտական գործունէութեան 50-ամեակը։ Տաղանդաւոր և բեղմնաւոր երաժշտագէտը գրել է տասը օպերա, 250-ից աւել րօմանսներ և բազմաթիւ այլ կօմպօզիցիաներ։ Ունի և քննադատական գըրուածքներ իր մասնագիտութիւնից։ Յօբելեարը ազգով ֆրանսիացի է. նրա հայրը Նապօլէօն I-ի օֆիցէրներից է եղել, Ռուսաստանում մնացած, մայրը՝ լեհուհի։ Նա եղել է միևնոյն ժամանակ և ռազմական գիտութեան պրօֆեսօր և ունի գեն.-լէյտէնանտի աստիճան։

Լ. Եավօրսկայան այս օրերս հանդէս է եկել Լոնդօնի արքայական «Վասիլիս Մելենտիևա» թատրօնի բեմի վրա։ Ներկայացումից առաջ իշխ. Բարեատինսկին անգլիերէն կարդացել է մի տեսութիւն Օստրօվսկու մասին։ Պիէսը և ռուսաց դերասանուհին անգլիերէն աջողութիւն են ունեցել։ Դահլիճը եղել է լի։ Եավօրսկայային մատուցել են շատ ծաղիկներ և արել են բուռն օվացիաներ։ Տաղանդաւոր դերասանուհու պատւին ռուսաց դեսպանատան անդամները տուել են նախաճաշ։ («Н. В.»)

Ներերս Պետերբուրգում տեղի է ունեցել ջութակահար Յովհաննէս Նալբանդեանի նուագահանդէսը։ Այդ առիթով «Рѣчь»-ի երաժշտական կրիտիկոսը, ի միջի այլոց, գրում է. «Լ. Աուէրի շկօլայից դուրս եկած բազմաթիւ ջութակահարների մէջ Յ. Նալբանդեանը—այժմ ինքն պրօֆեսօր Պետերբուրգի կօնսեվատօրիայում — արդարացի վայելում է սոլիդ հռչակ։ Նա ոչ միայն գերազանց տեխնիկ է, որ կատարելապէս տիրապետում է իր գործիքին, այլ և գերազանց երաժշտագէտ է, լաւ ճաշակ ունեցող։ Հետաքրքրական, բայց և պատասխանատու կազմած նուագահանդէսի ծրագիրը նա կատարեց այնպէս, որ մի աւելորդ անգամ էլ հրապարակեց ունկնդիրներին առնի ոյժով և գեղեցկութեամբ և գեղարուեստական կատարածով։ Լսողները արժանին վարձատրեցին ոգևորված կոչերով. Նա ստացաւ և թանգագին նուէրներ, որպէս ապացոյց աուդիտօրիայի համակրանքի»։

Մ Ա Մ Ո Ւ Լ

Պետական 1-ին Դումայի նախկին անդամ և յայտնի հասարակական գործիչ ու գրող Իվ. Գոմարթելի վրաց «Փօնի» լրագրում, նկարագրելով Վրաստանի ներկայ ծանր դրութիւնը, յայտնում է.

«Վրաց ինտելիգենցիան ռուս ինտելիգենցիայի կտորն է։

«Ռուսաստանում ինտելիգենցիան հեռու է ժողովրդից. նա նրան չէ ճանաչում. նա իր ցնորքները, իր երազները իրականութիւն է համարում և յոյս ունի, որ նրանք շուտով կիրագործվեն։

«Մեր ժողովուրդը համեմատաբար աւելի զարգացած է, աւելի արթուն է, քան ռուս ժողովուրդը, և մեր ինտելիգենցիան այնպէս անջատված չէ ժողովրդից, սակայն նա նոյնպէս ռուս ինտելիգենցիայի հիւանդութիւնով է բռնված. մենք նոյնպէս ապրում ենք ցնորքների և երազների աշխարհում...

«Առանձին անհատներ կարող են գոհ մնալ ցնորքներով, բայց ամբողջ ժողովուրդը չէ կարող այդ բանն անել։ Նա պէտք է ներկայ մոմէնտով ապրէ։ Եւ եթէ ժողովուրդը անընդունակ է օգուտ քաղել ներկայ վայրկեանից, եթէ նա անընդունակ է կռւել իր գոյութեան համար, նրան չի փրկի ոչ մի յոյս, ոչ մի ցնորք. նրա կորուստն անխուսափելի է։

«Բոլոր մեր տենչանքները տնտեսական և հասարակական լայն զարգացման մասին՝ այժմ դատարկ ցնորքներ են. վրաց ժողովրդի ազգային գոյութեան պաշտպանութիւնը, նրա փրկութիւնը անհետանալուց, ահա հարց, որ պէտք է դրված լինի մեր առաջ, որի պարզումը և լուծումը պէտք է կազմի մեզանից իւրաքանչիւրի հոգնածութեան առարկան։

Շատերը կարող են ասել. «Երեք հազար տարի ապրում է վրաց ժողովուրդը պատմական կեանքով, և եթէ նա մինչև այժմ կարողացաւ պահպանել իր գոյութիւնը, աւելորդ է ուրեմն գլուխ կոտրել դրա մասին»։

«Հզօրագոյն հռոմէացիները կորան և անհետացաւ գեղեցիկ Էլլադան։ Ինչու մենք չենք կարող նոյնպիսի կորստի մատնվել։

«Առաջ վրաց ժողովուրդը առանձնապէս սիրում էր իր հողը և նրա գոյութիւնը եբաշխաւորված էր, իսկ այժմ մեր հողերը գնում են մեր ձեռքից. այդ հողերը վերցնում են ռուսները, հայերը, օսերը, լէզգիները։

«Մեզ մօտ այժմ ևս սաստիկ կաւահողութիւն է տիրում։ Մեզանից իւրաքանչիւրին յուսահատութիւն է տիրում, երբ մտածում է, թէ ինչ է լինելու մէկ դարից յետոյ։ Այն ժամանակ վրացիների թիւը կարող է հասնել 10 միլիոնի, և եթէ այժմ բաւարարութիւն չեն տալիս եղած հողերը, ինչ դրութեան մէջ կը լինի այն ժամանակ վրաց ժողովուրդը։

«Այդ հարցը մանաւանդ նշանաւոր է մեր ապագայի համար։ Հրէաները և հայերը կարող են առանց հողի ապրել և միևնոյն ժամանակ պահպանել իրանց ազգային պատկերը։ Միութեան գաղափարը, այն միտքը, թէ նրանք ներկայացնում են մի ազգ, արդէն նրանց արիւն ու մարմինն է դարձել։ Նրանք առանց հողի ևս կարող են պահպանել իրանց ազգային ինքնուրոյնութիւնը, որովհետև ազգային եսասիրութիւնը նրանց մէջ գերակշռում է բոլոր ուրիշ թէ լաւ և թէ վատ զգացմունքներին։ Իսկ մենք զուրկ ենք միութեան և ազգային եսասիրութեան գաղափարից։ Երբ հարցը վերաբերում է մեր ազգին, մեր ազգային գործին, մենք բոլորս գործում ենք անվստահ, շատ զգոյշ, կարծես թէ վախենում ենք մեր հարևաններից, վախենում ենք, որ մեզ չը մկրտեն ազգայնական և շօվինիստ անուններով։

«Կասեն ինձ, որ հայերի և վրացիների մէջ, շնորհիւ պատմական պայմանների, զարգացած են այն յատկութիւնները, որոնց շնորհիւ նրանք չը կորցրին իրանց դէմքը և եթէ վրաց ժողովուրդը դրվի նոյն պայմանների մէջ, այն ժամանակ արտաքին հանգամանքները և գոյութեան կռիւը կը զարգացնեն նրա մէջ նոյն յատկութիւնները։

«Այդ բոլորը հնարաւոր է, բայց մինչև վրաց ժողովրդի բնաւորութեան վերածնութեան այդ պրօցէսը կազմվի, ազգը կանհետանայ, որովհետև ներկայ պայմաններում չէ կարող մրցել ուրիշների հետ։

«Մեր հողը կազմում է մեր ազգի հիմքը և իւրաքանչիւր հողի կտոր անգին է մեզ համար»։

Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր Ն Ե Ր

ՊԵՏԵՐ. ՀԵՌ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

28 նոյեմբերի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Վախճանվեց «Россія» ապահովագրական ընկերութեան գործերի կառավարիչ Պէմլը։

Խօլերայով հիւանդացան 2 հոգի։

Ներքին գործերի մինիստրութիւնը հաստատեց Թօքմախի դէմ մաքառող համառուսական լիգայի կանօնադրութիւնը։

Սենատը դատարանին յանձնեց Րուզայի գաւառական պարագլուխ իշխան Դօլգօրուկօվին և Կօստրօմայի նահանգական պարագլուխ Պերելէշինին, մեղադրելով քըր. պատժ. 338-դ և 341-դ յօդուածներով, Նիկօլաէվի գաւառական պարագլուխ Ակիմօվին՝ 354-դ յօդուածի մեղադրական կէտով։

ՄԻՆՍԿ։ Յանկարծամահ եղաւ «Минское Слово»-ի հրատարակիչ Գուստաւ Շմիդը։

ՎԵԱՏԿԱ։ Կլիմկօվի չուգունէձուլական գործարանի բանուորները դիմեցին առևտրի մինիստրին, խնդրելով գործարանը իրանց տալ կօօպերատիվ հիմունքներով։

ԲԵՐԼԻՆ։ Վօլֆի գործակալութիւնը հերքում է սպանական թագաւորի հիւանդութեան մասին տարածված լուրերը։

ՍՕՖԻԱ։ Ֆերդինանդ թագաւորը մեկնեց արտասահման։

29 նոյեմբերի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Բանտի դիւանատունը բերված երկու յեղափոխական բանտարկեալներ զինաթափ արին երկու բերդապահների և, կոտրելով զէնքերի արկղը, յափշտակեցին չորս բրաունինգ և փախան։

Բացվեց Օստրօվսկու անուան առաջին գրական-դրամատիքական երաժշտական ընկերութիւնը։

Այստեղ տեղեկութիւն ստացվեց, որ Կաւիրէում վախճանվել է 72 տարեկան հասակում յայտնի անատօմ, Պետերբուրգի համալսարանի նախկին պրօֆէսօր Լեսգաֆտը։

Տեղի ունեցաւ համառուսական ազգային կլուբի բացումը։ Մուտքի համար ժողովվեց անդամակցական վճարներ 10,000 րուբլուց աւելի։ Անդամների թւումն են լիակատար կազմով ռուսաց ազգային ֆրակցիան, Պետական Խորհրդի անդամներից շատերը և այլն։ Հանդիսաւոր մաղթանքից յետոյ որոշվեց ամենահպատակ հեռագիր ուղարկել Կայսրին։ Աւագների խորհրդի անդամներ ընտրվեցին իշխաններ Գօլիցին, Վասիլչիկօվ, Ուրուսօվ, Բարեատինսկի, Վօլկօնսկի, Սալտիկօվ, կոմս Բօբրինսկի 1-ին, Ստենբօց-Ֆէրմօր, Օլսուֆիէվ, Նէյդգարտ, Բալաշօվ, Բէզակ, Կրուպէնսկի, Միխայլիլ Սաւօրին՝ ընդամենը 21 մարդ։

ԲԱԳՈՒ։ Մի շաբաթում խօլերայով հիւանդացան 11, մեռան 6 հոգի։

ԿԻԵՎ։ Տեղի ունեցաւ կանանց բժշկական ինստիտուտի շինութեան օրհնութիւնը։

ԼՕՁ։ Այրվեց մինչև վերջին թելը Սամուէլ Բէյխերի տրիկօյի ֆաբրիկան։

Կ. ՊՕԼԻՍ։ Բլէրիօն, բարձրանալով իր օդապարիկով Մարսեան դաշտից, աջողութեամբ թռիչք կատարեց, սակայն ուժեղ քամուց չը կարողացաւ շրջել. օդապարիկը յետևի կողմից մնաց մի տան տանիքի վրա, որ պատռեց նրա մի մասը, որից օդապարիկը ընկաւ գետին 7 մետր բարձրութիւնից։ Ինչպէս պարզվեց, Բլէ-

[illegible]

ԲՐՒՍԷԼ. Թագաւորի դրութիւնը [illegible]

Խմբագիր՝ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ Ա. ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Գ. ՏԷՐ-ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ
Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

(Հեռացող գնացքները)
(Ժամերը նշանակված են Թիֆլիսի ժամանակով)

ԹԻՖԼԻՍԻՑ ՄԵԿՆՈՒՄ Է

ԲԱԳՈՒ պասսաժիր գնացքը 11 ժ. 40 ր. գիշեր. [illegible]

ԲԱԹՈՒՄ [illegible]

ՋՈՒԼՖԱ-ԵՐԵՒԱՆ [illegible]

ԹԻՖԼԻՍ Է ՀԱՍՆՈՒՄ

ԲԱԳՈՒԻՑ [illegible]

ԲԱԹՈՒՄԻՑ [illegible]

ՋՈՒԼՖԱ-ԵՐԵՒԱՆԻՑ [illegible]

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐՈՊՈԼԻՑ [illegible]

ԲԺԻՇԿՆԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ Հիւանդանոց

[illegible] Թիֆլիս, Միխայլովսկի փ., № 59, տել. 1026

Բժիշկների ընդունելութիւն. [illegible]

[illegible]

2—3 ժամը, կանանց հիւանդութիւններ:

Բժշկութիւն ելեքտրականութեամբ, մասսաժով և հիպնօզով: Միկրօսկոպիական, բակտերիոլոգիական և քիմիական հետազօտութիւններ: Ծաղկի պատուաստումն: Ծծմայրերի քննութիւն: Վճարը խորհրդի համար 50 կ.: Օպերացիաները և համախորհուրդները ըստ համաձայնութեան: Հիւանդների բաժանմունքը բաղկացած է թէ ընդհանուր և թէ առանձին սենեակներից

(կ. ե. ու.) 236. 100—68

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ԲԺՇԿԱՊԵՏ Բ. ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆԻ

Հիմնված 1880 թ.

(Կուկիա, Վօրօնցօվի արձանի հանդէպ)

Ամեն օր, բացի կիրակի օրերից

ԱՌԱՒՕՏԵՐԸ՝

Բ. Ա. ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆ—11—12 ժ. վիրաբուժութեան և վեներական (սիֆիլիս) հ.:

Կ. Մ. ՉԻԿՕՎԱՆԻ—$9^1/_2$—11 ժ. աչքի, ներքին և նեարդային:

Զ. Ի. ԲԱԲԱՆԱՍԵԱՆ—10—11 ժ. մանկաբարձութեան, կանանց և երեխայոց հ.:

Ն. Տ. ՄՈՒԼԻՆ—10—12 ժ. ականջի, կոկորդի և քթի հիւ.:

Մ. Գ. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ—11—12 ժ. մորթու. վեներակ., վիրաբուժութեան և միզասեռ. հ.,

Ա. Մ. ՓՈՒԳԻՆՕՎ—12—1 ժ. ներքին հիւ. և ծաղկահատ.:

Օ. Վ. ԳԵՅԵՎՍԿԱՅԱ-ԷՆԳԵԼ—12—1 ժ. մանկաբարձ., կանանց և երեխայոց հ.:

Ա. Գ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—1—$1^1/_2$ ժ. ներքին և երեխայոց հիւ.:

Յ. Մ. ԿԷՕՆՃԵԱՆ—ատամնաբոյժ—$8^1/_2$—$11^1/_2$ ժ., պլոմբներ և արհեստական ատամներ:

ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ՝

Օ. Վ. ԳԵՅԵՎՍԿԱՅԱ-ԷՆԳԵԼ—6—$6^1/_2$ ժ. մանկաբարձ., կանանց և երեխայոց հ.:

Ի. Ֆ. ՄԱՐՑԻՇԵՎՍԿԻ—6—7 ժ. ներքին և երեխայոց հիւ. և ծաղկահատ.:

Վճարը 50 կ.: Զքաւորները ձրի: Համախորհրդի (կօնսիլիումի) և օպերացիայի համար առանձին:

Հիւանդանոցի վերատեսուչ՝

Բժշկապետ Բ. Նաւասարդեան

ԲԺՇԿԱՊԵՏ

Գ. Ա. ՀԱԽՎԵՐԴԵԱՆ

Մասնագէտ միզասեռական, սիֆիլիս և վեներական հիւանդութիւններէ:

Ընդունում է հիւանդներին՝

Առաւ. ժամը 12—1-ը, երեկ. ժամը 6—8-ը:

Կիրակի օրերը՝ միայն ժամը 12—1-ը:

Կուկիա, Սեմէօնօվսկայա փ. № 16.

Տէլէֆօն № 40.

(ե. ու. կ.) 984. 100—27

ԲԺԻՇԿ

Ա. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ

Սիֆիլիս, միզասեռական, վեներական և կաշուի հիւանդութիւններ:

Ընդունելութիւնը

ամեն օր (առաւօտեան ժ. $12^1/_2$—2.
(երեկոյեան ժ. 5—7.

Կիրակի օրերը միայն առ. ժ. 11—$12^1/_2$.

Հասցէն՝ Սօլօլակ, Բէհբութեան փ., № 33.

(ա. օ.) 1044. 100—42

ԲԺՇԿԱՊԵՏ

Ա. ՔԱԹԱՆԵԱՆ

Ներքին և ջղային հիւանդութիւններ:

Ընդունելութիւնը

ամեն օր { առաւօտեան 9—12 ժ.
{ երեկոյեան 5—7 ժ.

Միքայէլեան փողոց, № 27.

(ա. օ.) 1087. 100—35

ԲԺՇԿԱՊԵՏ

Տ. ԳԷՈՐԳԲԷԳԵԱՆ

Աչքի հիւանդութիւններ

Ընդունելութիւնը ամեն օր

Առաւօտեան ժամը 10—1

Երեկոյեան ժամը 5—7

Վելիամինօվսկայա փող № 8

(օ. մ.) 783. 100—54

ՄԵԴԻՑԻՆԱՅԻ

ՖԵԼԴՇԷՐ-ՄԱՍՍԱԺԻՍՏ

Յ. Գ. ԵՍԱՅԵԱՆ

Բժիշկների որոշմամբ կատարում է կաշուի տակ սրսկումներ, լուացումներ (спринцов.), վէրքի փաթաթումն, դեղերի քսումն (втиранiе) և այլն: Էլեքտրականութիւն ընդդէմ ռեվմատիզմի, պարալիչի, սեռական անկարողութեան և թուլութեան դէմ: Մասսաժ էլեքտրական գործիքով և ձեռքով. մասնաւոր և ընդհանուր մասսաժ: Բժշկական մարմնամարզութիւն, ծաղկահատութիւն: Օտարերկրեայ հիւանդներին ցոյց է տալիս մասնագէտ հմուտ բժիշկներին: Տալիս է այլ և այլ բժշկական-առողջապահական խորհուրդներ: Կարելի է և գրաւոր, ներփակելով վարձատրութիւն ըստ կարողութեան: Ընդունելութիւնը 3—4 ժամը: Семеновская ул., № 9, Վօրօնցօվի կամուրջին մօտ:

(օ. մ.) 857. 0—33

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

„ԱՂԲԻՒՐ“ եւ „ՏԱՐԱԶ“

ԱՐՏՕՆՈՒԹԻՒՆ

Դպրոցների աշակերտներն ու աշակերտուհիները, որոնք 1910 թ. բաժանորդ պիտի լինեն Աղբիւր-Տարազին (միևնոյն հասցէով), արտօնութիւն ունեն իրանց խմբական (ոչ պակաս 50 հոգուց) լուսանկարը բաժանորդագրութեան հետ ուղարկել մեզ և 45 օրվայ ընթացքում ստանալ այդ լուսանկարից արտասահմանում պատրաստված 50 դիւժին (600 հատ) պօստ կարտ:

Նրանք, որոնք կը կամենան աւելի օրինակներ ունենալ, իւրաքանչիւր 10 դիւժինի համար ճանապարհածախսով հանդերձ վճարում են 1 ր. 50 կօպ.: Հասցէ՝ Тифлисъ, „Агбюръ Таразъ“.

(4) 1238. 5—4

ՄԻԱՅՆ ՇՎԷՅՑԱՐԱԿԱՆ ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐՆ ԵՆ ԼԱՒ!!

ՏՕՆԱԾԱՌԻ ՀԱՄԱՐ!

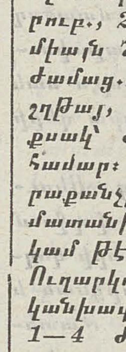

Տղամարդ. գրպ. բաց ժամաց. անգլիական ոսկուց՝ „Primus“, նորաձև. մասնագէտն անգամ չէ կարող զանազանել 100 ր. արժէք ունեցող իսկական ոսկէ ժամացոյցից: Այդ ժամաց. ամենալաւ կազմուածքով են՝ „Ankier“, մինչև րօպէները ուղղված, 8 տարվայ գրաւոր երաշխաւորութեամբ: Լարումը կոթից՝ „Remontoir“, 36 ժամը մի անգամ: Գինը՝ 12 ռուբ. փոխարէն միայն 3 ր. 10 կ., 2 հատը՝ 5 ր. 70 կ., կանանց այդ ձևի ժամաց.՝ հատը 4 ր.: Այդօրինակ փակ ժամաց., երեք ամուր փականներով՝ ֆրանսիական ոսկուց՝ „Doubleor“, յայտնի մարկայով՝ „Rugby“, պարգևատրված շատ շքանշաններով, 25 ռուբ. փոխարէն միայն 6 ռուբ., 2 հատը՝ 11 ր. 50 կ., կանանցը միայն 7 ր.: Իբրև պրէմիա՝ իւրաքանչիւր ժամաց. կցում ենք նոյն ոսկուց շինված շղթայ, բրէլօկ-կողմնացոյց և այծեմաշկի քսակ՝ ժամաց. փչանալուց պահպանելու համար: Ծանօթ.—4 ժամաց. բաղկացած իւրաքանչիւր պատուէրին կցվում է ոսկէ մատանի, 56 յարգի (տղամարդու կամ կնոջ, և կամ թէ ականջի օղեր), ամետիստ քարով: Ուղարկում ենք վերադիր վճ. և առանց կանխավճարի: Փոստ. ծախք հաշւվում է 1—4 ժամաց. համար 50 կօպ., Սիբիր՝ 75 կ.: Սիբիր առանց կանխավճ. չենք ուղարկում: Հասցէագրել՝ Варшава 10—i. Генеральное Представительство Швейцарскихъ часовъ Т-во „Милано“. I-е почтовое отд.

Թղթակցութիւնները ռուսերէն կամ գերմաներէն:

(ե.) (В.75695) 1282. 3—1

Յ. Դաղբաշեանի

Ռուս-հայ լիակատար բառարան, գինը 8 ր., կազմով 9 ր. և աւել, նայած կազմին: Հայ-ռուս լիակ. բառ., բաժանորդագինը 5 ր., առաջին բառ. գնողների համար 4 ր.: Ռուսերէն այբբենարան և առաջին ընթերցարան, գինը 25 կ.:

Բոլոր գրքերիս ճանապարհածախսն ինձ վրա. չքաւորներին զիջում բոլոր գրքերից: Ինչպէս նոյեմբ. 26-ի հաշւեւութիւնից երևաց, գրավ. պ. Գալուստ Գալստեանի մօտ նրա ինձնից ձեռք բերած Ռուս-հայ լիակ. բառարանից անվաճառ մնացել էր ընդամենը 16 օրինակ: Պ. Գալստեանն ինձ ստորագրութիւն է տուել ոչ մի գրավաճառի այդ 16 օր. չը վաճառել, այնպէս որ իմ գրքերի առուտուրն իմ ձեռքին է: Բացառում զիմել միմիայն գրավ. պ. Ֆարմանօվի (Пассажъ Лалаева): Ես այժմ ապրում եմ Թիֆլիսում (Классическая ул. № 8. А. Дагбашяну).

(շ.ե.հ.) 1273. 3—2

ՀԻՒՐԱՆՈՑ „ԿԱՎԿԱԶ“ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ

Տէլէֆօն № 358.

Սրանով պատիւ ունենք յայտնելու պ. պ. յաճախորդներին, որ նոյեմբերի 20-ից հիւրանոցի ճաշարանում

ԿԱՐԵԼԻ Է ՍՏԱՆԱԼ ՑԱՆԿԱՑԱԾ ԸՆԹՐԻՔ

Բաղկացած 1 կերակրից և 1 թաս սուրճից—50 կօպէկ:

Հիւրանոցն ունի՝ յատկապէս պատուէրների համար՝ նորասարք դահլիճ, ուր ընդունվում են պարահանդէսների, հարսանիքների և բնկերակցական ճաշկերոյթի պատուէրներ: Դահլիճն ունի պիանինօ և առանձնասենեակներ:

Յարգանքով՝ Ի. Կօչիլայա և Ն. Սիխարուլիձէ

(օ.մ.) 870. 100 41

Փողը վերադարձնում ենք

ամբողջովին, եթէ ապրանքը դուրեկան չէ! Հետեւաբար՝ ոչ մի ռիսկ ճարկաւոր չէ: Ցանկանալով կարելի դարձնել առաջիկայ տօներին ձեռք բերելու իսկական լաւ յատկ. առարկաներ, մենք որոշել ենք 12 հատ արժէքաւոր, օգտ. և անհրաժեշտ առարկաների գինը յայտարարել փոխանակ 7 ր. 25 կ., միայն 3 ր. 95 կ.: 1) Տղամարդ. գրպանի շքեղ բաց ժամաց., սև պողպատից, անկերային ձայն. ընթացքով, քարերով, չը փչացող մշտական զըսպանակով, լարումը առանց բանալիի՝ 36 ժ. մի անգամ, փոշուց պահպանող ապակիով և խիստ ուղղված՝ մինչև րօպէներ՝ ընթացքով: 2) Ժամաց. համար էլեգանտ շղթայ, իսկական նիկելից, երկար կամ թէ կարճ: 3) Բրէլօկ նոյն մետաղից: 4) Զամշեայ քսակ ժամաց. փչանալուց և փոշուց պահպանելու համար: 5) Ժամաց. գողերից պաշտպանող իր: 6) Իսկական՝ 56 յարգի ոսկուց մատանի, կեղծ ադամանդով: 7) Ամերիկ. պատենտ. անփաս ածելի, որով իւրաքանչիւրը, նոյն իսկ մութ տեղը, ինքն իրան կարող է սափրել: 8) Նիկէլեայ թաս: 9) Նիկելեայ վրձին: 10) Կաշուէ պօրտմօնէ (քսակ), 6 բաժ. (առ. բաժ. ոսկեդրամների համար), իսկական կաշուց և աւտոմատիկ փականով՝ պարունակելով իր մէջ գաղտնի տեղ կնիքի համար: 11) Կաուչուկէ կնիք պատուիրողի անուն-ազգանունով (ըստ ցանկ.՝ կոչումով և թագով): 12) Մի սրուակ ներկ կնիքի համար: Ամբողջ այդ պրիբօրը՝ 7 ր. 25 կ. փոխարէն—միայն 3 ր. 95 կ.: Կանանց բաց ժամաց. «Ցիլինդր», 11 յաւելուածներով—4 ր. 45 կ.: Տղ. կամ կան. խուլ ժամաց. 11 յաւելուածներով—4 ր. 95 կ.: Տղ. արծաթէ խուլ ժամաց., 84 յարգի 15 քարերով, 11 յաւելուածների հետ միասին—8 ր. 50 կ.: Նոյնպիսի ժամացոյց, լարումը առանց բանալիի, 11 յաւելուածներով—9 ր. 50 կ.: Ժամաց. երաշխ. 6 տարով և ուղարկում ենք վերադիր վճարով՝ ստանալով կանխավճար: Կարելի է և առանց կանխավճ.: Ճանապարհածախսը՝ Եւրոպ. Ռուսաստ. 55 կ., Սիբիր՝ 90 կ.: Պատուէրները խնդրում ենք հասցէագրել՝ Въ „Базаръ Новостей“, Варшава, Грибная пл. № 6—13.

Թղթակցութիւնները ռուսերէն կամ գերմաներէն:

(30, դ. 20) (В.71539) 1212. 2—1

Գեղարուեստ

ԳՐԱԿԱՆ, ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ, ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՀԱՆԴԷՍ

№ 3-ի բովանդակութիւնը

I ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻ ՏԵՍԱԿԱՆԸ

1. Էսթետիքական խնդիրներ. Մարդու գեղեցկութիւնը—Գ. Լ.:
2. Երաժշտութիւն և երաժշտ. ստեղծագործութիւնը (պրոֆ. Օրշանսկու)—Ա. Թիւնիբէկեան:
3. Աշխատանքը հայ ժողովրդ. երգերում—Խ. Սամուէլեան:
4. Սօցիալիզմ և գեղարուեստ (Լունաչարսկու)—Զ. Զօրեան:
5. Քանդակագործութ., նկարչութ., երաժշտութիւն (Գօգօլի)—Q.

II ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆԸ

6. Ուրուագիծ միջնադարեան հայ նկարչութեան—Գ. Լ.:
7. Վրաց թատրոնի անցեալը և ներկան—Գ. Միրաղեան:
8. Արշակունի դրամները գեղարուեստի տեսակէտից—Ատրպետ:
9. Մակար Եկմալեան. Կեանքը և գործը—Ս. Եսայեան:

III ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻ ԳՐԱԿԱՆԸ

10. Ժպտում են ինձ... (բանաստ.)—Յ. Յովհաննիսեան:
11. Սպիտակ Ծաղիկներ (պատմուածք)—Մ. Մանուէլեան:
12. Արուլ Ալա Մահարի (պօէմ)—Աւ. Իսահակեան:
13. Աշնան երգեր (բանաստ. 3 հատ)—Վահան Տէրեան:
14. Ծաղիկների երգը (արձակ բան.)—Յով. Կոստանեան:
15. Հանգչէք... (բանաստ. 2 հատ)—Շ. Կուրղինեան:
16. Սիլուէտներ (արձակ)—Ա. Նամալեան:
17. Վայրում է քամին... (բանաստ. 3 հատ)—Աւ. Իսահակեան:
18. Բանտային մրմունջներ (բանաստ. 3 հատ)—Գ. Քեալաշեան:
19. Հեթանոս բանաստեղծութիւն. Աստղիկ—Շահ-Արմէն.
20. Ջինին երգը (բանաստ.)—Լեոն Լարենց:
21. Հաշտութիւն (բանաստ.)—Սիմ. Բաբեան:
22. «Խենթը» (Նամակ)—Ա. Արմէնեան:
23. Նէրա երգը (արձակ) - Ա. Հացագործեան:
24. Դու վեր ես կենում (բանաստ.)—Ռն. Անոփեան:
25. Կեանքի աշունը (արձակ) Ռօֆֆօր:
26. Որպէս մի թռչնակ (բանաստ.)—Յար. Յակոբեան:
27. Իկար (զրոյց)—Վ. Փափազեան:
28. Սիրոյ տաղեր—Յ. Տէրենց:
29. Անիի աւերակներում մէջ - Դանիէլ Վարուժան:
30. Քեզ սիրեցի. (բանաստ.)—Յար. Թումանեան:
31. Ես և մահը (արձակ)—Վարազդատ:
32. Էն մի օր էր... (բանաստ.)—Գրիգոր Սիւնի:
33. Ա՜խ, մի ճար, մի հնար... (բանաստ.)—Խենթ:
34. Հովտում (բանաստ.) Սէյրի:
35. Ես փոխ դէմքն եմ էն կոյսի սիրում... (բան. 2 հատ) - Գ. Շահ.:
36. Նա իմս է, ես նրանն եմ (երգ)—Ջիւանի:
37. Նոր առաւօտ (պօէմ) - Յ. Յակոբեան:
38. Բաբա Թայիր Ուրիանի քառեակները (պարսկերէնից) վերջ—Վ. Թէոլէմեզեան:
39. Կարապը (Բալմոնտի) Յ. Յակոբեան:
40. Արցունքի յիճր (Բեստուժեւի)—Լ. Բաբայեան:
41. Վհուկը (Բալմօնտի) Գ. Քեալաշեան:
42. Հաւատութիւն (Անակրէօնից)—Յար. Թումանեան:
43. Լերան ազբիւր (Վաժա Փշավելու)—Դ. Կարապետեան:

IV ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԸ ԸՆՏԱՆԻՔՈՒՄ ԵՒ ԴՊՐՈՑՈՒՄ

44. Ճաշակի դաստիարակութիւնը մանկանոցում—Գ. Լ.:
45. Գեղարուեստական և պրոֆէսիօնալ զարգացումը—Յ. Ակունեան:

V ՄԱՏԵՆԱԽՕՍԱԿԱՆ-ՔՆՆԱԿԱՆ

46. Ատոմ Եարճանեան—Լէօ:
47. Յովհ. Յովհաննիսեան—Գեղամ Արմէն:
48. Տիչին Ի. Ֆրապան—Լ. Բաբայեան:
49. Միսաք Մեծարենց—Գեղամ-Արմէն:
50. Գրական հովեր—Յ. Սօլօվեան:
51. Միջնավայրի թէօրիան—Թ. Աւդալբէգեան:
52. Նոր դրաման Մօրիս Մետերլինկի—Նար-Դոս:
53. Մայրենի և օտար գեղարուեստը - Լևոն Մանուէլեան:
54. Գրական նորութիւններ—Գ. Լ.:

VI ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԻ

55. Ճանապարհորդական յուշեր (Նամակ Անիից)—Ա. Խատիսեան:
56. Մաքս Կլինգերի նոր գործը (Նամակ Լայպցիգից) Լ. Բաբայեան:
57. Գեղարուեստական քրօնիկ. հայ կեանք (հայոց թատրօն, յոբելեաններ, կորուստներ), հարևան ազգեր՝ Ռուսաստան, Արտասահման:

VII ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

58. «Ոչ փող զարկինք» Ա. Պեշիքթաշլեանի—Մ. Եկմալեան
59. «Սօնէտ» Վ. Տէրեանի—Ռոմանոս Մելիքեան:
60. «Ձմեռն անցաւ» Աւ. Իսահակեանի—Ռ. Մելիքեան:
61. «Զախորդ օրերը» Ջիւանի—Ռոմ. Մելիքեան:

VIII ՊԱՏԿԵՐԱՀԱՆԴԷՍ

62. Ֆրանց Շտուկի, Արնօլդ Բեօկլինի, Սաշա Շնայդերի, Աւգուստ Ռօդէնի գործերից. Գօգօլ (պօրտրետ). Նմուշներ հայ մանրանկարչութեան (6 գոյնով):

IX ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

63. Նամակներ խմբագրութեան:
64. Ստացված գրքեր: Պօստ-արկղ:

X ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Լոյս կը տեսնի յունվարի սկզբին

Խմբագրվում է IV գիրքը

Բաժանորդագինը՝ 10 գիրքը—10 ր.:

Մինչև յունվար՝ 4 գիրքը—5 ր., 3 գիրքը՝ 4 ր.:

Այս գիրքը լոյս տեսնելուց յետոյ՝ մի-մի ր. աւելի:

Հատավաճառ մէտապէս 2 ր.:

Խմբագրութեան հասցէն՝ Чавчавадзевская № 20.

Օտար տեղերից՝ Тифлисъ, редакція «Гехарвестъ».

Թիֆլիսում բաժանորդ կարելի է գրվել նաև «Գուտենբերգ» գրախանութում:

0—1 1268. Խմբ.-Հրատ.՝ Գ. ԼԵՒՈՆԵԱՆ

Լ. ԼԵՒԱԼԵՖԻ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱՅԻՑ Օրլէան քաղաքում (Ֆրանսիա)

ԻՕԴԻՐԻՆ ԴՕԿՏՕՐ ԴԵՇԱՆԻ

(Iodhyrine du d-r Deschamp)

ԲՈԼՈՐԻՑ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ ՄԻՋՈՑ

ՉԱՂԱՆԱԼՈՒ

դէմ, բժիշկների կողմից առաջարկված իբրև փայլուն հետևանքներ ունեցող:

Բժ. Դէշանի Իօդիրինը ամենայայտնի միջոց է ներկայանում չաղանալու դէմ, արագ և ազդու գործողութիւնը նկատվում է բժշկութեան հէնց սկզբում:

Բժ. Դէշանի Իօդիրինը բոլորովին անվնաս է օրգանիզմի համար:

Գիրանալը հեռացնում է ատրիճանաբար ամենակարճ ժամանակամիջոցում:

Մի արկղի գին, որ իր մէջ պարունակում է 60 գեղահատիկ, արժէ 4 ր. 25 կ.:

Վաճառվում է բոլոր դեղատներում և դեղագործ խանութներում:

Գլխաւոր ներկայացուցչութիւնը Ռուսաստանում.

Торговый домъ ЛЮКСЕМБУРГЪ и К-о, Варшава, Журавьяя № 40.

(3, 17, նոյ. 3, դեկ. 1) (В. 63004) 1028. 4—4

Մօզային, գործնական, սիրուն

Ստացված են միայն պատենտ ունեցող մեր «ԴԷԿԱԴԱՆՍ» ժամացոյցները՝ Ժամացոյցի կորպուսը ամենատափակն է, մետալից, հին արծաթի նման: գրոշմված զանազան նկարներով (նայիր նկարը). ընթացքը քարերով, լարումը առանց բանալիի 40 ժամը մի անգամ: Երբեք չեն կորցնում իրանց սկզբնական տեսքը: 12 ր. փոխարէն միայն 3 ր. 50 կ., իսկ 2 հատը 6 ր. 50 կոպէկով: Կանանց նոյնպիսի ժամացոյցներ 4 ր. 50 կոպէկով: Մեր ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ [illegible] И. ШТРУМФЕЛЬДЪ, Варшава. Св. Креста № 48.

[illegible]

(В. 63336) 1022. 10—9